Kırk Hadis Şerhi

[Türkçe]

شرح أربعين حديثاً

[اللغة التركية]

İmam Acurri

محمد بن الحسين الآجري

Tetkik eden : Muhammed Şahin

مراجعة:محمد مسلم شاهين

Rabva Semti İslâmî Dâvet Bürosu-Riyad

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

2009 -1430

islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم و صلى الله على سيدنا محمد

RAHMAN VE RAHİM OLAN ALLAH`IN ADIYLA

MUKADDiME

Alemlerin Rabbi olan Allah`a hamd olsun.Rasulü Muhammed`e, ehli beytine ve Ashabına salat ve selamlar olsun. Nefislerimizin şerrinden Allah`a sığınırız. Allah'ın hidayet ettiğini saptıracak, O`nun saptırdığını da hidayet edecek olan yoktur.

Şüphesiz sözlerin en doğrusu Allah`ın Kitab`ı, yolların en güzeli Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem`in yolu, işlerin en şerlisi sonradan ortaya çıkarılanlardır. Her sonradan çıkarılan şey bid`at, her bid`at sapıklıktır. Ve her sapıklık ta ateştedir.

Bundan sonra;

Eserin metninde görüleceği gibi, Efendimiz Sallallahu aleyhi ve sellem`in hadislerini nakletmenin fazileti sahih hadisler ile belirtilmiş, zayıf rivayetlerde de "Kırk Hadis" ezberleyip, başkalarına ulaştıranın, alimlerin zümresinde haşr olunacağı beyan edilmiştir. "Kırk Hadis" rivayet etmenin fazileti hakkındaki hadisler her ne kadar "zayıf" diye değerlendirilmiş ise de hemen hemen Ehl-i Hadis`in tamamı bunun ile amel etmişlerdir.

İşte bu "Kırk Hadis" kitaplarının en meşhurlarından biri de İmam Acurri`nin Kırk Hadisi`dir. Pek çok konuda bolca eser te`lif etmiş olan İmam Acurri, ülkemizde pek tanınamamıştır. Bu sebeple tercememizin başına O`nun hayatı hakkında bulabildiğimiz malumatı koyduk. Sonra da kitabı terceme ederek, her bir hadisi yeniden tahric ve tahkik ettik. Kitabdaki hadislerin bir kaçı zaif olup, diğerleri sahih ve hasen derecededirler.

Selefi Salih`in yoluna mutabık, ilmi ile amil bir takva önderi olan İmam Acurri, Kırk Hadis kitabında, görüleceği üzere konuları ve ilgili hadisleri gerçekten güzel seçmiş ve aynı güzellikte izah etmiştir. Böylesine hoş bir eseri tercemeye bizi muvaffak kılan Allah Azze ve Celle`ye hamdeder, O`ndan hatalarımızın affını dileriz. Ve yine Allah`tan niyaz ederiz; bu eserdeki ilimler ile bizi ve sizleri faydalandırsın ve bizleri ilmi ile amil olanlardan eylesin. (Amin)

Tevfik Allah`tandır. Bütün işlerimizde O`ndan yardım isteriz. O bize yeter, O ne güzel vekildir.

Seyfullah Erdoğmuş
Bezirhane - Gölbaşı/ANKARA
23.01.2003

Not: Tercemeye esas tutulan nüsha, 1995`te Beyrut`ta basılan, Muhammed Bin el Hasan İsmail tarafından tahkik edilmiş olan Kitabuş Şeria`ya ilave edilmek süreti ile neşredilen nüshadır.

BİSMİLLAHİRRAHMANİRRAHİM

MÜELLİF: İMAM ACURRİ (VEFATI:H.360)

Tezkiratül Huffaz sahibi Zehebi, İmam Acurri hakkında şu malumatı veriyor; "imam, muhaddis, örnek şahsiyet Ebu Bekr Muhammed bin Hüseyn bin Abdullah el Bağdadi. Sünnet hakkında Kitabuş Şeria, Erbain ve başka eserler sahibi. Ebu Müslim Kecci, Ebu Şuayb El Harrani, Halef bin Amir El Ukberi, Ahmed bin Yayla el Hulvani, Cafer el Firyabi ve üst tabakanın diğer ileri gelenlerinden ilim almıştır. Ondan rivayet edenler ise; Ebul Hasen el Hamami, Abdurrahman bin Ömer bin en Nehhas, Ebu Huseyn bin Bişran ve kardeşi Ebul Kasım, Hafız Ebu Nuaym, hacılar ve mağriblilerden bir halk ondan ilim akmıştır, Mekkede mücavir yaşadı. İlmi ile amel eden, Sünnete tabi olan bir zat idi. Hatib (el-Bağdadi) dedi ki; "Dindar ve güvenilir bir ravidir. Eserleri vardır." 360 senesi Muharrem ayında Mekkede vefat etti. Allah rahmet eylesin." [1]

Aslı Bağdat şehrinin batı yakasındaki Acurr mahallesindendir. Son derece güvenilir bir muhaddis olan Acurri aynı zamanda fıkıh ilmini de iyi bilen abid bir zat idi.

---

[1] Zehebi Tezkira(3/99) İbni Cevzi Sıfatüs safve(2/265) Dehlevi Bustanül Muhaddisin(s.143) Fuat Sezgin Tarihu Turasil Arabi (1/194) Ayrıca bkz.;Tarihu Bağdat(2/243) El Vafi Bil Vefayat(2/373) Tabakatül Huffaz(378) Şezeratüz Zeheb(3/35) Nücumuz Zahire(4/60) Tabakatu Hanabile(s.332) Miratul Cinan(2/373) İbni Nedim Fihrist(s.301) Keşfuz Zunun(1/37) Hediyetul Arifin(2/46) Kettani Risaletül Mustatrafe(s.38) Kehhale(9/243) Brockelmann G.A.S.(481) İbn Hayr Fehrese (s.72,154-156,285-286) Zehebi Siyeri A'lam(3314) T.D.V.İ.A.(1/329) Ensab(1/94) Vefayatül A'yan(4/292) İbni Cevzi el Muntazzam(7/55) İbni Kesir El Bidaye(11/270) Mucemul Buldan(1/5) Tabakatuş Şafiiye(3/149)

Fıkıh ve hadis hakkında bir çok eseri günümüze kadar gelmiştir. Önce Bağdat'ta hicri 330 senesinde hadis nakline başlayan Acurri Oradan Mekke'ye geçmiş vefat edene kadar burada kalmıştır.[1]

İbni Cevzi, El Ukberi'den naklediyor; "Ebu Bekr el Acurri Mekke'ye vardığında bu mukaddes beldeyi çok sevdi ve içinde şöyle dua etti; "Allah'ım! Beni bu beldede hiç olmasa bir sene yaşat" Gaibden bir ses; "Ey Ebu Bekr! 30 sene kalacaksın" der.Mekke'de 30 sene geçiren Acurri bu sefer gaibten şöyle bir ses duyar; "Ey Ebu Bekr! Verilen sözün müddetini bitirdik söze sadık kaldık" Acurri, o sene ölür [2]

Kuşeyri der ki; "Derler ki Acurri, Hak Tealayı rüyada gördü ve Allah O'na "Benden iste" dedi. O'da; "Allah'ım! Ümmeti Muhammed'in asi olanlarını affetmeni isterim" dedi. Allah; "Bunların affını senden çok ben isterim, sen kendi ihtiyacını söyle." buyurdu.[3]

HOCALARI:

1- Ebu Müslim Kecci
2- İbrahim Bin Abdullah
3- Ebu Halife(Basra Muhaddisi)
4- Ahmed Bin Ömer Bin Musa(İbni Zencuye)
5- Ebu Şuayb el Harrani
6- Halef Bin Amr el Ukremi
7- Ca'fer Bin Muhammed el Ebu Bekr el Firyabi
8- İbni Ebu Davud es Sicistani
9- Ahmed Bin Yahya el Hulvani
10- Kasım Bin Zekeriya el Mutriz el Bağdadi
11- Harun Bin Yusuf Bin Ziyad
12- Ebul Kasım el Begavi

---

[1] Fuad Sezgin Tarihu Turasil Arabi(1/194) İbni Kesir El Bidaye (11/270Tercemesi; 11/460)
[2] Sıfatus Safve(2/304)
[3] Risaletül Kuşeyri (Terceme; s.577)

13- İbni Naciye
14- El Mufaddal Bin Muhammed el Cendi
15- Ahmed Bin Hasen Bin Abdullah el Cebbar es Sufi
16- Fadl İbnu Habbab el Cumahi el Basri ve başkaları

TALEBELERİ:

1- Hafız Ebu Nuaym el İsbehani
2- Abdurrahman Bin Ömer Bin en Nehhas
3- Ebul Hasen el Hamami
4- Muhammed bin Ömer el Ukberi
5- Ebul Kasım İbni Bişran el Bağdadi
6- Ebul Huseyn Bin Bişran
7- Ali Bin Ahmed el Mukri
8- Muhammed Bin Huseyn el Kattan
9- Ebu Talib el Mekki(Kutul Kulub adlı eserin sahibi)
10- Ebu Muhammed Asili ve başkaları

ULEMANIN ÖVGÜLERİ: [1]

Sü'mani; "Süka, doğru sözlü ve dindar idi" (Ensab(1/94)
İbni Hallikan; "Fakih, Şafii, Muhaddis, Abid ve Salih idi" (Vefayatul A'yan(4/292)
Hatibul Bağdadi; "Süka, dindar, çok eserler sahibi" (Tarihu Bağdat(2/243)
İbnul Cevzi; "Süka, dindar, alim, eserler sahibi" (El Muntazam(7/55)
Zehebi; "İmam, Muhaddis, örnek, Haremi Şerif Şeyhi, Sadık, hayırlı, abid" ve; "sünnete bağlı, alim, abid, güzel eserler sahibi" (Tezkira (3/99)Siyeri A'lam (3314),
İbni Kesir; "Süka, sadık, faydalı eserleri çok" (El Bidaye(11/270)
İbnul İmad el Hanbeli; "Muhaddisler İmamı Süka, Zabit, tasnifler sahibi" (Şezerat (3/35)

---

[1] Dr.Kemal Abdül Azim el İnani Kiatbüş Şeria Mukaddimessi:(s.5-6) Kettani Risaletül Mustatrafe (s.38) İsmail Bin Muhammed el Ensari Ahlakul Ulema Mukaddimesi(s.8)

Muhammed Bin Cafer el Kettani; “Salih ve abid idi” (Risaletül Müstatrafe(s.38)

ESERLERİ:

**1- Ahlaku Hamaletil Kur`an**: Muhammed Amr Bin Abdullatif tahkiki ile Beyrut`ta 1406`da Aziz Bin Abdülfettah el Kari tahkiki ile Medine`de 1408 yılında basılmıştır.
2- Ahlakul Ulema; Kahire`de 1931`de basılmıştır. 1978`de de Suud baskısı yapılmıştır. Ocak 1993`te Ankara`da Mehmed Emin Akın tarafından yapılan tercemesi basılmıştır.
3- Ahbaru Ömer Bin Abdulaziz: Dr.Abdullah Useylan tarafından Beyrut`ta 1980 yılında basılmıştır.
4- El Gureba: Bedrul Bedr tarafından Kuveyt`te basılmıştır.
5- Edebün Nüfus: Yazması Zahiriye kütüphanesinde Hadis bölümü no: 248`dedir. 23-29 ve son sayfası noksandır. (G.A.S.;195)
6- Fardu Talebil İlm: Yazması Berlin`de 101 no`dadır.87-101 noksan –459 H.(G.A.S.;194)
7- Tahrimu Nerd veş Şatranc vel Melahi: 1980`de Riyad`da basılmıştır.
8- Fevaidul Müntehabe An Ebu Şuayb el Harrani ve Gayrihi: Yazması Zahiriye Mec. 40`dadır. (G.A.S.; 195)
9- Kitabut Teheccüd: Bern`de Tüceybi no:254`de yazması vardır.
10- El Erbain ve Şerhul Erbain[1]: Elinizdeki tercemesidir. (Beyrut`ta 1995`te Şeria kenarında basılmıştır.)
11- Tasdik Bin Nazar Billah: Emin ez Züheyri neşri 1408`de Beyrut`ta yapılmıştır.

---

[1] * Kitabul Erbain; Müelliften; Ebul Kasım Bin Bişran (Bern Vadiyahşi 282, İbni Hayr Fehrese 151, İbni Hacer Müfehres 51/b Meşyehatul Halebi 79/a): Ebu Nuaym (sila 83-27,389, Bern Vadiyahşi 282) el-Cumahi (Gunye 187,Bern Vadiyahşi 282) ve Ebu Amr el Feştali(Bern Vadiyahşi 282) rivayet etmiştir. Zamanımıza ulaşmış Yazmaları; Ahmed 2/357, Land Br.174, Berlin 1456, Biritish Museum Suppl.155, Or.3060, Vatikan VİDA Borg 159/2, Zahiriye Mec.4,27 (G.A.S.)

12-Kitabuş Şeria: Kahire`de1369`da, Beyrut`ta 1403`te ve Muhammed Bin Hasan İsmail tahkiki ile 1416`da Beyrut`da basılmıştır. Kenarında Şerhu Erbain basılmıştır. Tercemeye esas tuttuğumuz nüsha budur.
**13- Er Rü`yet:** Riyad`da Muhammed Gıyas el Canbaz neşri 1405'te yapılmıştır.
14- Semanun: (Meşyehatul Halebi,329, Meşyehatu ibni Sellame 216, İ22. B.Cem Meşyeha 22 ab)
15- Ahkamun Nisa; (TDVİA ;1/329)
16- Turuku Hadisi İfk: (Silatul Halef; 84-28,31)
17- İhtilaful Ulema; (Sila 83-27,441)
18- Kitabuş Şübühat: (ibni Hayr Fehrese; 235)
19- Hüsnül Hulk: (TDVİA 1/329), Ahlakul Ulema Mukaddimesi s.10)
20- Kıyamul Leyl: (Büyük ihtimalle Kitabut Teheccüd ve Fadlu Kıyamulleyl ile aynı eserdir.)
21- Teferrüd ve Uzlet: (İbni Hayr Fehrese 325, sila 84-28,32)
22- Tağyirul Ezmine: (TDV;A 1/329) Ahlakul Ulema(s.10)
23- Vusulül Müştakin ve Nüzhetul Müstemiin: Yazması; Bursa Ulu Cami 2067/1 (G.A.S.195)
24- Muhtasarul Fıkh: (TDVİA 1/329)
25- Fadlul İlm: (ibni hayr Fehrese,285)
26- Ahlakul Ehlil Birr ve Takva: (ibni Hayr Fehrese 285)
27- Kitabut Tevbe (ibni Hayr Fehrese 285-286)
28- Risale ila Ehli Bağdat (TDVİA 1/329) Ahlakul Ulema(s.10)
29- Şerhu Kasidetus Sicistani (TDVİA 1/329) Ahlakul Ulema Muk. S.10)
30- SıfatuKabrin-Nebi (S): (TDVIA 1/329)
31- Kitabun Nasihat: İbni Kesir Nihaye`de bu kitabdan rivatette bulunmuştur.(Terc.s.399)
32- Cüz`ün Fihi Hikayatuş Şafii ve Gayrihi (T.D.V.I.A 1/329, Fuad Sezgin 7/195)
33- Evsafus Seb`a (T.D.V.I.A 1/329) Ahlakul Ulema(s.10)
34- Ma Vüride Fi leyletin Nısfı Min Şa`ban: Yazma; Kahire 1/ 142 hadis 26 (G.A.S. 195)
35- Mes`eletül Cehri Bil Kur`an Fit Tavaf (Fuad Sezgin 7/197)
36- Firdevsül ilm.(T.D.V.İA 1/329)

37- Kitabu Kıssatul Hacer ül Esved ve Zemzem (Ahlakul Ulema s.10)

VEFATI

Mekke`de Hicri 360,Miladi 970 yılında vefat etmiştir. Kabri de oradadır.Vefat ettiğinde yaşının 80 veya 96 olduğu rivayet edilmektedir.

İLİM HAKKINDAKİ NASİHATLERİNDEN BİR NEBZE

"Siz alimlerin kokuşmuşluğunun arttığı zamandasınız. Dilleri ağızlarında şişmiş, ahiret ameliyle dünyayı istemektedirler. Kendinizi kurtarmak için onlardan sakının. Sakın sizi tuzaklarına düşürmesinler.

Ey alim! Sen alimsin ve ilminle karın doyuruyorsun ha!.. Ey alim! Sen alimsin ve ilminle övünüyorsun ha!.. Ey alim! Sen alimsin ve ilminle dünya malı artırmak istiyorsun ha!.. Ey alim! Sen alimsin ve ilminle insanlar üzerinde üstünlük taslıyor ve onlara yerli yersiz dil uzatıyorsun ha!.. Eğer sen gerçekten bu ilmi Allah için dilemiş olsaydın bu nimet sende ve senin amelinde görülürdü."[1]

İmam Acurri kötü alimin ahlakını şöyle tarif ediyor; "Bu kişi, ilmi tahsil ederken başıboşluk, dalgınlık ve gaflet içindedir. Yaptığı şey, ilimden sadece heva ve hevesine hoş ve cazip gelen şeyleri öğrenmektir.

İlim öğrenmekten maksadı, ilmi öğrenmenin kendisine farz olduğu, Allah`a nasıl ibadet edip, haramlardan nasıl sakınmak gerektiği olmadığından,onun gayesi çok bilmek ve kendini İlim ehlinden göstermektir.

Hedefi; kendi nefsinde ilmi bir şeylerin bulunuyor olmasıdır. Bu ilmi elde edince davranışlarını daha nazik gösterir.

---

[1] Ahlakul Ulema-Terc.; M. Emin Akın (S.99)

Hangi ilim ona halk arasında mal, şöhret ve şeref veriyorsa, hemen onu öğrenmeye koşar. Hangi ilim de ona Rabbi ile kendi arasındaki ibadeti ve vacibatı tanzim ediyorsa onu ağır görür, terkeder. Onunla amel etmek zoruna gider ve ameli de terk eder.

Bu gerçekten büyük bir gaflettir. İlmi bir meseleden bir şeyi duymadığı zaman çok üzülür. Halbuki duyup öğrendiğinden ötürü, kendi aleyhinde çoğalan hüccetleri düşünüp bununla amel etmediği için üzülmesi gerekirdi. Gösteriş için ilmini yayar, cedel için münazarasında delil ve hüccet serdeder ama, ne yazık ki, bu ona sadece günah kazandırır. Böylece bu insanda dünya menfaatleri sevgisinin olduğunu anlarsın. Şayet yine birisi ondan bir şey öğrenmek için gelirse, bu onun için önemsizdir. Ama bu gelen kişi, dünyalık çıkar peşinde değil de, ahirette kendine hayrı dokunacak bir şey için gelmişse, bu onun gerçekten zoruna gider. Böyle bir alim, işlemediği amelin sevabını bekler [1] ve kıyamet gününde öğrenip te amel etmemesinin hesabının çok çetin olacağından korkmaz...[2]

Allah Teala İmam Acurri`ye rahmet eylesin. Bizlere onun eserlerinden faydalanmayı nasib eylesin. Velhamdulillahi rabbil alemin vessalatu vessalamu ala hayri halkillahi ve ala alihi ve sahbihi ecmain.

Mütercim ve Muharric
Seyfullah Erdoğmuş
08.08.1999 Çubuk/ANKARA

---

[1] -"(Ey Rasul) verdikleriyle sevinen ve yapmadıklarından ötürü övülmek isteyenleri bir şey sanma. Sanma ki, onlar azaptan kurtulacak. Onlar için acıklı bir azap vardır."(Al-i İmran; 188)

[2] A.g.e. (s. 100-102)

MUSANNİFİN MUKADDİMESİ

1- Şeyh Muhammed bin el Huseyn el Acurri der ki; Allah bütün halleri ile övülmüştür. Bütün isabetli işlere muvaffak kılan O'dur. Hidayet yollarına ulaşmamda muin'im (yardımcım) O'dur. Allah Teala Peygamberimiz Muhammed'e ve bütün ehli beytine salat etsin. Allah'a tevekkül ederiz, O ne güzel vekildir.

Bundan sonra;

Birisi, Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayet edilen şu hadisin manası hakkında sordu; "Kim ümmetim için kırk hadis ezberlerse, Allah Azze ve Celle onu kıyamet gününde fakih bir alim olarak diriltir." [1]

Yine bu hadisin manasında Muaz Bin Cebel ve İbni Abbas (r.a)'den Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir; "Kim ümmetime sünneti öğrenmeleri için kırk hadis ezberlerse kıyamet gününde onun için şefaatçi olurum." [2]

Ebu Hureyre (r.a)'ın rivayetinde ise; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur; "Kim ümmetime

---

[1] Hatibul Bağdadi Tarih(6/322) Buhari Tarih(3/141) Ebu Nuaym Hilye(4/189) İbni Cevzi İlelül Mütenahiye(1/112) İbnu Arrak Tenzihuş Şeria(1/23,2/340) Şevkani Fevzidu Mecmua(290) Iraki Tahricul İhya (1/7) Hatibul Bağdadi Şerefu Ashabil Hadis(30) Ramuzül Ehadis(413/10) Ramehurmuzi Muhaddisul Fasl(s.173) İbnu Abdilberr Camiu Beyanil ilm(1/151) Zehebi el Muğni(3447) İbni Hacer el Askalani İmtaul Esma'da Hadisin bütün tariklerini ve şahitlerini zikretmiştir. Neticede hadis zayıftır.

[2] İbni Adi Kamil Fid Duafa(1/324, 3/890, 5/1799, 6/2227) Elbani Daiful Cami (5570) Hatibul Bağdadi Şerefu Ashabil hadis(31) İbni Abdilberr Cami(1/44) İbni Cevzi İlel(1/123) Acluni Keşful Hafa(2413) Suyuti Miftahul Cenne(s:178) Kadı İyad el İlma(23) İbni Hibban Mecruhin (1/134) zayıf.

sünneti öğrenmeleri için kırk hadis ezberlerse kıyamet gününde alimler zümresi içinde gelir.” [1]

2-Bizden şöyle bir istekte bulunuldu; “Sen Rasulullah (S)’in sayılamayacak çoklukta sünnetlerini biliyorsun. Nitekim eski ve yeni hadis ashabı birçok tasniflerde bulunmuşlardır.

Onlar taharet konusunda, namaz konusunda, oruç, hac, boşanma, hudud, yeminler, adaklar ve diğer hükümler hakkında birçok sünnetleri kitap kitap, bölüm bölüm tasnif etmişlerdir. Bununla Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem, ümmetine izin veriyor bu hususlara teşvik etmiş oluyor. Mesela selam edebi, oturma edebi, giyim edebi, yemek yeme edebi, içme edebi, kardeşlik edebi ve bundan başka konularda bu meselelerdeki bir çok sünnetleri bilen ilim ve edeb ehli uzun uzun açıklamışlar insanları buna zorlamışlar hatta hadis tasnifinde gevşek davrananlara demişlerdir ki;

“Sana o kadar çok şeyler bıraktık ki, sen onları toplamaktan ve hıfzetmekten aciz olup, önceden getiremezdin.”

Bize şöyle sordular; “Bu kırk hadisi ilim kitaplarından Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem’in ümmeti için ezberlersek bu ecre ve büyük fazilete kavuşur muyuz?” Manasını bilme hususunda şüphesiz biz O’nun ilmine muhtacız bu yeterli olur mu?

3- Allah bize Rahmet etsin. Bil ki; Kendisinden sorulduğum şey hakkındaki fikrimi belirtmeyi erteledim ve

---

[1] İbni Adiy (6/2227, 7/2528) Ramehurmuzi(s.173) İbni Abdilberr Cami(1/43) Şerefu Ashabil Hadis(29) Ebu Nuaym Hilye(4/189) Metalibu Aliye(3076) Sehavi Mekasıd(s.411) Durerul Müntesira(388) Şevkani Fevaid(290) Keşful Hafa(2463) Eseri et Temyiz(s.161) Miftahul Cenne(s.176) Beyhaki Şuab(2/270) Buhari Tarih(3/141) Ramuzul Ehadis(419/1) Kadı Iyaz İlma(21-22) zayıftır.

buna ihtimali bulunan bir vecihten başka bu hadise böyle bir vecih bulamadım. Vallahu a'lem .

Eğer O nedir? denilirse; "İnsanlar Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında diğer uzak Arap diyarlarından uzak köylerden geliyorlar, Müslüman oluyorlar, kendilerine ne zaman nelerin gerektiğini öğreniyorlar, sonra kabilelerine dönüyorlar. Ve Onlara İslam'ın emirlerini, nelerin onlara helal, nelerin haram olduğunu öğretiyorlar ve diyorlar dı ki; "Bize Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu, şunu emretti, şundan nehyetti". Kur'anın zahiri de buna delalet eder. Allah Azze ve Celle buyuruyor ki; "Onlardan her topluluktan bir grup din (ilimlerin) de geniş bilgi elde etmek ve kavimleri savaştan döndüklerinde (onları Allah'ın azabı) ile korkutmak için geride kalmalıdır. Umulur ki dikkatli olurlar." (Tevbe 122)

4- "Bu elçiler Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'e geldiklerinde Müslüman oluyorlar, kabilelerindekilere sünnetleri öğretmeleri için ezberlemeye teşvik ediyorlar, ezberledikleri zaman da kabilelerine dönüp, kardeşlerine aşiretlerine Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem, kendilerine ne öğretmişse öğretiyorlardı. İhtiyaç duydukları zaman onu ezberlemeleri için yakınlaşıyorlardı, ancak bu yakınlaşma zikrettiğimiz vasıflar üzerine oluyordu

5- Nitekim Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem bir hutbede bulunmuşlar ve şöyle buyurmuşlardır; " Allah Azze ve Celle söylediklerimi dinleyip, işitemeyenlere ulaştıran kulun yüzünü nurlandırsın. Nice fakih olmadığı halde fıkıh ilmini kendisinden daha fakih olana taşıyan kimseler vardır" [1] Bu vecihten

---

[1] Şafii Sünen(1/14) Tirmimzi(2659) İbni Mace(232) Tirmizi "hasen sahih" dedi. Bunlar Abdullah bin Mes'ud (Ra)'dan rivayet ettiler.

-Ahmed(5/183) Tirmizi(2658) İbni Mace(230) Darimi(1/75) bu tarik hakkında İbni Hacer Telhisul Habir'de Sahih dedi.

-Ahmed(4/82,82) İbni Mace(231) İbni Hibban Mecruhin(1/2) Darimi(1/74,75) Hakim Müstedrek(1/87) Bunlar Cubeyr bin Mut'im(RA)'dan

başkasını bulamadım. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem her manada bir çok hadisleri bir çok insanın taşıyamayacağı genişliktedir; nasıl taşısınlar ki, Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur;

"İlmi talep etmek her Müslüman üzerine farzdır " [1]

6- Ebu Abdullah bin Muhammed bin Muhalled el Atar - Ebu Cafer Muhammed bin Sa'd bin el Huseyn es Sufi - Said Huseyn bin el Hasen – babası – dedesi - Atiye el Avfi - ibni Abbas (ra) senediyle; İbn Abbas (r.a), Allah Azze ve Celle'nin; "***Mü'minlerin hepsinin toptan sefere çıkmaları doğru değildir onlarda her topluluktan bir grup dinde geniş bilgi elde etmek ve kavimleri döndüklerinde korkutmak için geride kalmalıdır umulur ki dikkatli olurlar"*** (Tevbe 122) mealindeki kavli hakkında dedi ki;

"Arapların her kabilesinden gruplar Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'e geliyorlar dinlerinin emirlerinden dilediklerini soruyorlardı. Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle diyorlardı;

"Aşiretimize döndüğümüzde onlara neleri haber vermemizi, neleri söylememizi emredersiniz?" Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem de onlara; Allah Azze ve Celle'ye itaat etmelerini, Rasulü'ne itaat etmelerini emrediyor, onları

-Darimi (1/75,76) Ebud Derda (RA)'dan. bkn; Mişkat(230) Zübeydi İthaf(8/463) Yemeni Nevafihul Atira(2411)

[1] Bir çok Sahabeden rivayet edilmiş olup sahihtir. Bunu; İbni Mace(224) İbni Abdil Berr Camiu Beyanil İlm(1/26) Taberani Evsat(9) Kebir(10/240;) Ebu Nuaym Hilye(8/323) Hatibul Bağdadi Tarihu Bağdat(10/375) Zehebi Siyeri A'lam(16/351) Mecmauz Zevaid(1/119) Taberani Sağir(1/29) Kenz(28651) Nazmül Mütenasir(s.35) Ebu Hanife Müsned(20) Hevarizmi Camiul Mesanid(1/23, 83) İbni Kesir BİdayE(11/222) Durerul Müntesira(105) Ukayli(2/58) İlelül Mütenahiye(1/54) Nevafihul Atire(1019)

kavimlerine namazı, zekatı bildirmek üzre gönderiyordu. Onlar da kavimleri ile karşılaştıkları zaman şöyle nida ediyorlardı;

"Kim Müslüman olursa, O bizdendir" Onları uyarıyorlar, bildiriyorlar, Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in onlara Allah'ın razı olduğu şeyleri bildirmesi gibi, onlar da kavimlerine haber veriyorlardı. Bu hususta kişi kardeşinden, anne ve babasından ayrılmak pahasına bunu yapıyordu. Kavimlerini uyarıyorlar islam'a davet ediyorlar, cehennemden sakındırıyor ve cennet ile müjdeliyorlar idi"[1]

7- Onların kavimlerine; "Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle buyurdu, şunu haram kıldı, şunu helal kıldı, şundan nehyetti" demeleri ile adeta onları din işlerinden kırk hadis ezberlemeye teşvik ediyorlar ve kendilerine gereken ilmi fazlasıyla öğrenmek için gönderiyorlardı. Vallahu Alem. Bu hadise bundan başka bir vecih bulamıyorum.

8- Eğer birisi derse ki "Bizim için Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in Sünnetinden kırk hadis te'lif etsen, bizler de Onu manalarıyla ezberlesek, hem biz ondan faydalansak, hem de bizden işitenler ondan faydalansa olmaz mı? Umarız ki Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'in;

"Kim ümmetim için din işleri ile ilgili kırk hadis ezberlerse…."[2] hadisi şerifinde buyurduğu daha önce de zikri geçen fazilete erişiriz değil mi?"

---

[1] Taberi Tefsiri(11/50) isnadda zaaf vardır. Senedinde bulunan Huseyn bin Huseyn bin el Hasan zayıftır. (bkz.Buhari Tarihul Kebir(5/385) Mecruhin(1/246) Tarihu Bağdat(8/29) Mizanul itidal(1/168)

[2] İbni Cevzi İlel(1/118) Suyuti Miftahul Cenne(s.177) Şerafu Ashabil Hadis(29) Kenzul Ummal(28817) Hatib Tarih(6/322) Buhari Tarih(3/141) Beyhaki Şuabul İman(1726) İbni Hibban Duafa(2/133) Iraki Tahricul İhya (1/7) Zehebi El Muğni(1196) Şevkani Fevaidu Mecmua(290) zayıftır.

Bende onlara derim ki, Senin için Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetlerinden kırk hadisi, ondan faydalanman için te'lif etmeye çalışacağım. Onlara bunu gönderirsin. Seni birçok ilimde derinleşmekten sakındırırım! Sana gerekmeyen ilimler ile cehaletini artırma! Allah muvaffak kılan ve yardım edendir. Ve la havle vela guvvete illa billahil aliyyil azim.

BİRİNCİ HADİS : DİN'DE FIKIH (ANLAYIŞ)'IN FAZİLETİ

9- Ebu Müslim İbrahim Bin Abdullah el Kecci - Süleyman Bin Davud Eş Şezakuni - Abdul Vahid Bin Ziyad - Ma'mer – Zuhri - Said Bin el Museyyeb - Ebu Hüreyre (Ra) senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Allah kimin hakkında hayır dilerse, Onu dinde anlayış sahibi (fakih) kılar" [1]

10- Bu gösteriyor ki, dinde anlayış sahibi olmayanda hayır yoktur. Eğer; "Allah Azze ve Celle'nin dinde fakih kıldığı

---

[1] Hadis sahih olarak gelmiştir. Ancak Acurri'nin bu isnadındaki Şezekuni mecruh bir ravidir. Buhari onun hakkında; "Onda şüphe vardır."der. İbni Main ise, onun hadisi zikredilince "yalandır" demiştir. Ebu Hatim; "metruk", Nesai "sika değildir", Hafız Salih Bin Muhammed; "Şezakuni'den daha iyi hıfz edenini görmedim, ancak o hadis konusunda yalanlanmıştır." bkn; Mizan(2/205) Bu rivayeti Acurri'nin tarikinden İbni Abdil Berr(1/43) tahric etti. Hasen isnad ile; İbni Mace(220) Tahavi(2/280) Buhari(1/27, 4/103, 9/125) Müslim(1037) Ahmed(4/101) Darimi(1/74) Begavi Şerhus Sünne(131) İbni Hibban El İhsan(1/152) Tirmizi(2647) Elbani Sahiha(1194) İbni Abdil Berr Cami(1643) Malik(208/9) Ebu Ya'la(347/2) Kudai(246) Fethul Vehhab(250) Teberani(10/392) Taberani Sağir(2/18) Mücemül Evsad(Mecmaul Bahreyn; s.20) Müsnedi Şamiyyin(758) Abdullah bin Hambel Zevaidüz Zühd(z.161) Ebu Nuaym(4/107) Hakim (3/128) Mesabihus Sünne(3/168) Fethul Bari(1/160) Kenzul Ummal(8705) Talikut Talik(75) Dürrül Mensur(1/350) Hatip el Fakih Vel Mütefekkih(2/4) Dulabi el Küna Vel Esma(1/150) Mecmauz Zevaid(1/121) Şeceri Emali (1/46) Mişkat(200) Buhari Tarih(2/220) Müsnedi Reca(1/10) Kurtubi(3/350) İbni Kesir(2/292) Bidaye(8/126) Tarhu İsbehen(2/338) Beyhaki El Esma ves Sıfat(152) Nevafihul Atira (2337) Zübeydi İthaf(1/70) Beş ayrı sahih Tarık ile gelmiştir. Muaviye, İbni Abbas, Ömer ve İbni Ömer (RA)'den rivayet edilmiştir. Acurri bunları Ahlakul Ulema'da ayrı ayrı serdetmiştir. (Ahlakul Ulema s.26/28)

kimsenin sıfatı nedir ki, Allah'ın hakkında hayır dilediği kimselerden olabilelim?" denilirse;

11- Akıl sahibi Müslim kişi, o kimsedir ki(......)[1] üzerine vacip olanları dilediği gibi değil! Emrolunduğu gibi öğrenir. Kendisine ilim vacip olduğu zaman, Allah Azze ve Celle'ye ibadette farzların edası, haramlardan sakınma hususlarında anlayışlı olmak için talep eder. Cehaletini artırmaz, ulemanın terk ettiklerini mazeret göstermez, böylece mesela taharet hususunda farzları, sünnetleri nedir, onu neler bozar, neler ıslah eder bunları öğrenir. Bir günde beş vakit namazı, Allah için onun nasıl eda edileceğini öğrenir, zekatı öğrenir, Allah için kendisine ondan ne gerekir öğrenir, Ramazan ayında Allah Azze ve Celle'nin kendisine vacip kıldığı orucu öğrenir, cihadı, haccı, ne zaman vacip olduğunu, vacip olunca gerekli hükümleri öğrenir. Kazançta helal ve haramı öğrenir, helali alır, ilmiyle haramdan uzak durur. Nafakanın vacip olanlarını ve olmayanlarını, anne babaya iyiliği öğrenir, haksızlıktan ilmi onu nehyeder

Akrabalık bağlarını gözetmeyi öğrenir ve bu bağı kesmekten nehyeder. Bütün komşularının haklarını bilir ve Allah Azze ve Celle'nin emrine göre muhafaza eder. Birçok ilmi genişçe şerh eder, ilminden ayrılmaz ve onunla amel eder. Allah size rahmet eylesin şunu bilin ki; PeygamberimizSallallahu aleyhi ve sellem her neye teşvik etmiş ise onda; Dünya ve ahirette, övülmüş hayırlı akibetler vardır.

---

[1] Eserin orjinalinde açık olamayan bir kelime olduğu belirtilmiştir. Cümleyi tercüme etmedik. Zira anlaşılmıyor.

İKİNCİ HADİS : İLİM TALEBİNE TEŞVİK

12- Ebu Bekr Cafer Bin Muhammed el Firyabi - Hişam Bin Amr ed Dımışki - Sadaka Bin Halid - Usman Bin Ebi Atike - Ali Bin Yezid El Kasım - Ebu Umametül Bahili(Ra) senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu;

"Kaldırılmazdan önce size ilmi tavsiye ederim" Sonrada orta parmağı ile işaret parmağını bir araya getirdi ve buyurdu ki; "Alim ve (ondan) ilim öğrenen, ecirde ortaktırlar. Böyle olamayan insanlarda hayır yoktur" [1]

13- Düşün! Allah bize rahmet eylesin. Seni, Nebi Sallallahu aleyhi ve selemin, sana hitab ettiği şeyle sakındırırım! Şüphesiz sen, daha önce zikri geçtiği gibi ilim talebine teşvik edilmektesin. Sonra bil ki, ilim ve ilim ehli kabzedilecektir. Bize öğretiliyor ki; hayr, ilim talep edende ve ilim öğrenendedir. Kim böyle değil ise onda hayır yoktur!

Sonra hitab nidasını düşün! Senden cehaleti kaldıracak olan ilmi öğren! Şüphesiz kendisiyle, Allah Teala'ya ibadet edeceğin, Allah'ı onunla isteyeceğin ilim senin üzerine farzdır. Ayrıca her Müslüman üzerine farzdır. Nitekim şöyle buyurulmuştur;

---

[1] İsnadı zayıftır. İbni Abdilberr Camiul Beyanil ilm(1/55) İbni Adiy Kamil(5/1813) İsnadda bulunan İbni Ebi Atike zayıf sayılmıştır. (Takrib(1/10) ve Ali Bin Yazid el Elhani'de zayıf ravilerdendir. Bkz. Et Takrib(2/46) Mizan(3/161) İbni Ahmed Zevaidüz Zühd'de(1/196) Ebud Derda (Ra)'dan nevkuf olarak rivayet etmiştir. İbni Abdil Berr(1/56)'da; Şu'be - Amr Bin Mürre - Salim Tariki ile Ebud Derda'dan rivayet etmiştir. Ancak Ebu Hatem Merasil'de(s.71)'de der ki; "Salim Ebud Derda'ya yetişmemiştir." Bkz.Tehzib(3/433) Bu rivayeti Taberani Müsnedi Şamiyyin(2218) Kudai(279) Fethul Vehhab(198) İbni Mace(228) Hatib(2/212) İbni Asakir(12/284) Terğib(1/79) Taberani Evsat(Mecmaul Bahreyn s.20) Mucemül Kebir(10461) naklettiler. Şahitleri için bkz.Tirmizi(2424) İbni Ebi Asım Zühd(126) İbni Mace(4112) Bezzar (Keşful Esfar-134) Mecmaul Bahreyn(s.18-20)

"İlim Çin'de bile olsa onu taleb ediniz"[1]

ÜÇÜNCÜ HADİS : AMELLER NİYETLER İLEDİR.

14- Ebu Cafer Ahmed Bin Yahya el Hulvani, Ahmed Bin Abdullah Bin Yunus, Züheyr (yani İbni Muaviye), Yahya Bin Said, Muhammed Bin İbrahim et Teymi, senedi İle dedi ki; "Alkame Bin Ebi Vakkas'ı Şöyle derken işittim; "Ömer Bin Hattab şöyle diyordu; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Şüphesiz ameller, niyetlerle beraberdir. Kişiye de ancak niyet ettiği vardır. Kimin hicreti Allah ve Rasulu için ise, hicreti Allah ve Rasulünedir. Kimin hicreti de kavuşacağı bir dünyalık veya bir kadın nikahlamak için ise, onun hicreti de ancak niyet ettiği şeyedir."[2]

15- Allah bize rahmet etsin. Şunu bil ki; bu hadis dinin esaslarından bir esasdır. Müslümanların hiç birine Allah Azze ve Celle'nin kendisine farz kıldığı farzlardan birini eda

---

[1] -İbni Adiy(1/182) Hatib Tarih(9/364) İbni Abdilberr(1/7) İbni Hibban Mecruhin(1/382) Mizanül İtidal(421) Lisanül Mizan(1/261) Lealiul Masnua(1/100) Ukayli Duafa(1/230) Tenzihuş Şeria(1/258) Dürerul Müntesira(39) Elbani Daife(416) Kuşeyri Erbain(151/2) Hatib Kitabur Rıhle(1-3) Ziyaul Makdisi Münteka(28/1) Şeceri Emali(1/57) İbni Habib Müsnedi Reca(1/9) Nevafihul Atira(211) zayıftır.

[2] Buhari(1/2, 8/175, 9/29) Müslim (1907) Ahmed(1/25, 43) Ebu Davud(2201) Tirmizi(1647) Nesai(1/58,7/13) İbni Mace(4227) İbni Mübarek Zühd(62) İbni Huzeyme(142) Şerhus Sünne(1/401) Darekutni(1/51) Ebu Nuaym Hilye(6/343,8/42) Beyhaki(1/41, 2/14, 7/341) Hatib(4/244, 9/326) İbni Abdillberr Temhid(7/106,9/201) Tahavi Meanil Asar(3/97) Humeydi(28) Tarihu İsfehan (2/13,227) Razi İlel(362) El Fakih vel Mütefekkı(2/25) Camiu Beyanil ilm(3/96) Zadul Mead(5/2188) Şeceri Emali (1/9) İbni Kesir Bidaye(10/118) Nevafihul Atire(289) İbni Kesir Tefsir(2/345) Fethul Bari(1/9)

etmesinde ve nafile ibadetlerle O'na yaklaşmasında, içinde riya, sum'a bulunmayan, halis sadık bir niyet, kendisi ile ancak Allah Azze ve Celle murad edilen, içinde Allah'dan başkasına şirk içermeyen bir halis niyeti terk etmesi caiz olmaz. Şüphesiz Allah Teala niyette ihlas olmadıkça, sadece O'nun rızası istenmedikçe hiçbir ameli kabul etmez. Bunda Ulema ihtilaf etmemiştir.

Eğer; "Bu hadiste "hicret" ile ne kastediliyor?" dersen; Şüphesiz Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'den Medine'ye hicret ettiği zaman Mekke'de bulunan bütün Müslümanlara hicret etmeleri vacip oldu. Halklarını, aşiretlerini, zürriyetlerini çağırdılar, Bunda ancak Allah Azze ve Celle'nin rızasını diliyorlar idi. Başka şey değil.

İnsanlar da bu vasıf üzerine hicret ettiler. Bunun üzerine Allah'u Teala muhacirleri kitabında övdü. Ve özürsüz olarak hicret etmeyenleri yermiştir. Mekke'den hicret için insanlarla sefere çıkmaya güç yetiremeyenleri ise mazur görmüştür. Kasd ve niyeti Allah ve Rasulü olmayan, niyeti kendisinden önce hicret etmiş kadınlardan bir kadını nikahlamak olan, dünyayı taleb eden muhacirlerden sayılmamıştır. İnsanlara karışıp yola çıkmıştı, vatanını terk etmişti ancak, onun niyeti onların niyetlerinden farklı idi. Onlar Allah ve Rasulünü murad ediyorlar, O ise Ümmü Kays ile evlenmeyi murad ediyordu. Bu yüzden "muhaciri Ümmü Kays" diye isimlendirildi. Bunu böyle bil.

DÖRDÜNCÜ HADİS : İSLAMIN ŞARTLARI

16- Ebu Ahmed Harun Bin Yusuf et Tacir, Ebu Ömer el Adeni, Sufyan Bin Uyeyne, Hubeyb Bin Ebi Sabit, İbni Ömer (r.a) senediyle; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"İslam şu beş üzerine bina edilmiştir; Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah'ın rasulü olduğuna şehadet etmek, Namaz kılmak, Zekat vermek, Ramazan ayında Oruç tutmak ve Beyt'i Haccetmek."[1]

17- Bu hadisin manasını iyi bil! Kavrarsın inşallah.

Bil ki; Allah Teala peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'i, insanları Allah'tan başka ilah olmadığına Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah'ın Rasulü olduğuna şehadete davet etmek üzere göndermiştir. Kim bu şehadet kelimesini kalbinden sadakat ile söylerse ve bu şehadet üzere ölürse cennete girer. Bundan sonra onlara aynı şekilde namaz farz kılınmıştır. Onlarda namazı kıldılar sonra Medine'ye hicret ettiler. Sonra zuhur eden durumlara göre farzlar emredildi. Hepsi de kendilerine neler farz kılındı ise kabul ettiler. Mesela Ramazan ayında oruç, zekat, sonra onlara, güç yetirebilen ve yol bulabilene hac farz kılındı. Böylece iman ettiler. Bu farzlar ile amel ettiler. Allah Teala burdu ki;

---

[1] Hadis sahihtir Acurri'nin isnadı zayıftır. İbni Ebi Sabit bunu an'ane ile rivayet ederek tedlis yapmıştır. Bu hadisi sahih isnad ile; Buhari(1/9) Müslim(16)Ahmed(2/26, 93, 120) Tirmizi(2609) Nesai(8/107, 108) İbni Hibban(1/188) Şerhus Sünne(1/17) İbni Huzeyme(308/9) Taberani(13202) Ebu Nuaym Hilye (3/96,9/351) Beyhaki (1/358, 4/81, 199) Cem'ül Fevaid(32) Humeydi(703) Temhid(9/246) Şeceri Emali(1/31) İbni Asakir(2/79) Nasbur Raye(2/328) Dürrül Mensur(1/175) Kurtubi(2/272) Tarihu Cürcan(416) Tarihu İsbehan(1/146) Nevafihul Atire (469)

"Bu gün dininizi tamamladım ve üzerinizde ki nimetimi tamamladım.Size din olarak islam'ı razı oldum."(Maide 3)

Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki; "İslam beş şey üzerine bina edilmiştir" Herkim bu beş farzdan birini terk ederse onu inkar (küfür) etmiş, onunla mücadele etmiştir, Tevhidi ona fayda vermez. Müslüman değildir. Nitekim Peygamber efendimiz Sallallahu aleyhi ve sellem buyurmuştur ki;

"Kul ile küfür arsında namazın terki vardır. Kim namazı terk ederse kafir olmuştur."[1]

18- İbni Mesud (ra.) dedi ki; "Allah Azze ve Celle namaz ile zekatı beraber bağlamıştır. Kim zekat vermez ise onun namazı da yoktur."[2]

Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem Yemame halkının zekat vermekten çekinmesi üzerine sıkıldı. Dediler ki; "Oruc tutarız, namaz kılarız, fakat mallarımızdan zekat vermeyiz. Bunun üzerine Ebu Bekr es Sıddık (ra.) ile beraber bütün sahabe onlar ile, onları katledip esir alana kadar harp ettiler. Dedi ki;

"Şahit olun ki sizin öldürdükleriniz ateşte, bizden ölenler cennetdedir."

Bütün bunlar şüphesiz islamdır. Biri olmadan diğeri kabul edilmez. Bunu böylece bil!

---

[1] Sahihtir. Müslim(8) Ahmed(1/52) Ebu Davud (4695) Tirmizi (2738) Şerhus Sünne(2) Beyhaki(4/325) Nesai(8/97) İbni Mace(63) Hilye (8/202) Cem'ul Fevaid(36) Fethul Bari(1/106) Aliyyul Kari Şerhul Müsned(S.327/28) Müsnedi Ebu Hanife(1-2)

[2]Müellif Acurri bunu Kitabüş Şeria'da (s.98) nakletmiştir.

BEŞİNCİ HADİS : İMANIN ŞARTLARI

19- El Firyabi, İshak Bin Rahuye, En-Nadr Bin Şümeyl, Kehmes bin el Hasen, Abdullah Bin Büreyde , Yahya Bin Ya'mer senedi ile Yahya dedi ki;

"Kader hakkında ilk konuşan Mabed (el Cüheni) idi.Ben ve Hümeyd Bin Abdurrahman el Himyeri Hac veya umre için gittik. Dedi ki; "Eğer Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in sahabelerinden biri ile karşılaşırsak kader hakkında neler söylediklerinden sorarız " bunda karar kıldık. Abdullah Bin Ömer (ra.) mescide girdi. Ben ve arkadaşım hemen yanına gittik. Birimiz sağına, birimiz soluna geçtik. Arkadaşımın sözü bana bıraktığını düşündüm ve ona dedim ki;

"Ey Eba Abdurrahman! Şüphesiz bizim oralarda Kur'an okuyan ilim ehlinden sayılan fakat kaderi inkar ederek bid'at çıkaran, buna burun büken insanlar zuhur etti." İbni Ümer (ra.) dedi ki;

"Onlarla karşılaştığımız zaman benim onlardan, onların da benden uzak olduğunu haber veriniz. Abdullah Bin Ümer olarak yemin ederim ki Eğer onlardan birinin yeryüzü dolusu altını olsa ve hepsini Allah yolunda infak etse, kadere iman edinceye kadar Allah bunu kabul etmez." Sonra dedi ki; "Ümer Bin el Hattab bana şu hadisi söyledi;

"Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında idik. Birden bembeyaz elbiseli, simsiyah saçlı, üzerinde yolculuk alameti görünmeyen bizden kimsenin tanımadığı bir adam beliriverdi. Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'in karşısına oturdu, dizlerini O'nun dizlerine dayadı, ellerini de uyluklarının üzerine koydu. Sonra dedi ki;

"Ey Muhammed! Bana islam'dan haber ver! İslam nedir? Buyurdu ki;

-Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah'ın Rasulü olduğuna şehadet

etmen, namazı kılman, zekatı vermen, Ramazan ayı orucunu tuman ve güç yetirip yol bulabilirsen Beyt'i Haccetmendir. Dedi ki;

-Doğru söyledin. Bizler O'nun sorup ta tasdik etmesine şaşırdık. O kişi dedi ki;

"Bana İman'dan haber ver" Buyurdu ki;

"Allah'a, Meleklerine, Kitaplarına, Peygamberlerine, Ahiret gününe, Hayır ve Şerri ile Kadere iman etmendir." Dedi ki;

"Doğru söyledin" Onun önce sorup sonra tasdik etmesine hayret ettik. Dedi ki;

"Bana ihsandan haber ver" Buyurdu ki;

"Allah'ı görür gibi ibadet etmendir. Sen O'nu görmesen de şüphesiz O seni görmektedir.

"Doğru söyledin". Bana saatten (kıyamet gününden) haber ver" Buyurdu ki;

"Kendisinden soru sorulan, soruyu sorandan daha iyi bilici değildir."

Ümer (ra) dedi ki; "Bir müddet bekledim. Sonra Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bana buyurdu ki; "Ey Ümer! Bilir misin soran kimdi? Dedim ki; "Allah ve Rasulu daha iyi bilir, buyurdu ki;

"Şüphesiz O Cibril (as) idi. Size dininizi öğretmeye gelmişti.[1]

---

[1] Sahihtir. Müslim(8) Ahmed(1/52) Ebu Davud(4695) Tirmizi (2738) Şerhus Sünne (2) Beyhaki(4/325) Nesi(8/97) İbni Mace(63) Hilye(8/202) Cem'ul Fevaid(36) Fethul Bari(1/106) Aliyyul Kari Şerhul Müsned(S.327/28) Müsnedi Ebu Hanife(1-2)

20-Allah bize Rahmet eylesin.. Bil ki ! Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bu hadiste Cibril (as)'ın dinlerini öğretmek için sahabenin huzurunda NebiSallallahu aleyhi ve sellem'e soru sorduğunu size öğretmiştir. Her müslümana da bunları öğrenmesi gereklidir.

İslam'dan sorması ile ilgili kavlini önceki hadiste sana beyan etmiştik. İman'a gelince; Her Müslüman Allah Teala'ya bütün meleklere, Allah'ın Rasulüne inzal eylediği bütün kitaplara, bütün peygamberlerine, ölüme, ölümden sonra dirilişe, cennete, cehenneme, sırata iman hakkında gelen hadislere, mizana, havza, şefeate, kabir azabına, bir kavmin cehennemden çıkıp cennete gireceğine, kıyamet gününe ve buna benzer Hak ve İlim ehlinin iman ettiği şeylere iman etmesi gerekir. (Hak ve ilim ehli) Heva ve Bid'at ehliyle, Delalet ehli ile mücadele etmiştir.

Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'in ve sahabenin sakındırdığı şeylerden onları sakındırırız, onlara güzellikle tabi oluruz. Müslümanların, alimlerin yolundan gideriz. Hayrı ve şerri ile kader'e iman etmeli ve kadere iman etmeyenlerden Tıpkı İbni Ümer (ra) gibi uzak olmalısın.

21- Şu kavle gelince; "Bana ihsandan haber ver" dedi. Buyurdu ki; Allah'a O'nu görür gibi iman etmendir. Sen Onu görmesen de şüphesiz O seni görmektedir."

Şunu bil ki! Kim Allah Teala'ya ibadet etmekteyse, şüphesiz Allah Azze ve Celle onun ameline muttalidir. Onun gizlisini ve açığını, amelinden sakladığını ve açığa vurduğunu, amelinde ne dilediğini, Allah'ı mı yoksa başkasını mı murad ettiğini, gizliyi ve gizlinin de gizlisini, gözlerin hain bakışını, gönüllerde saklı olanı bilir. Sizin nelerden sakındığınızı bilir. Kim bunlardan kalbiyle yüz çevirir, ilmi ile Allah Azze ve Celle 'den haşyet duyar, O'ndan korkarsa, O'na emredildiği gibi ibadet etmiş olur. Eğer böyle bir dikkatten gaflette isen şüphesiz O seni görmektedir. Sonra dönüşün O'nadır. Neyle amel etti isen O seni temsil edecektir. İbadetinde O'ndan gafil olmandan seni sakındırırım. O'na emronulduğun gibi ibadet et, kendi dilediğin gibi değil! O'ndan yardım dile, O'na sarıl. Şüphesiz O kendisine

iltica edeni kovmaz! Nitekim kim O'na sarılır ise onun sıratı müstakime hidayet edileceği garanti edilmiştir.

ALTINCI HADİS : KAZA VE KADER

22- Ebu Ca'fer Ahmed Bin Yahya el Hulvani, Muhammed Bin es Sabah, ed Dulabi, İsmail Bin Zekeriya, A'meş, Zeyd Bin Vehb, Abdullah Bin Mes'ud (ra) senedi ile; "Sadıkul Masduk olan Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bize şunu haber verdi;

"Sizden biri anasının karnında kırk gün nutfe, sonra alaka, sonra mudga olarak(kırk gün) kalır .[1] Sonra Allah ona bir melek gönderip dört kelimeyi emr eder; amelini, ecelini, rızkını, cennetlik mi yoksa cehennemlik mi olduğunu yazar. Sonra ona ruh üflenir. Sizden biri cennet ile arasında bir dirsek boyu mesafe kalana kadar cennetliklerin amelini işler de, kitap(yazgı) onu geçer ve cehennemliklerin amelini işlemeye başlar. Bunun üzerine cehenneme girer. Yine sizden biri cehennem ile arasında bir dirsek boyu mesafe kalana kadar cehennemliklerin amelini işler de, yazgı onu geçer ve cennetliklerin amelini işlemeye başlar, Bunun üzerine cennete girer." [2]

23- Ey isteyen kişi bil ki, şüphesiz Allah Azze ve Celle, kullar için rızık işini bitirmiştir. Ve her rızık isteyen kendi rızkını yer, onda artma olmaz, eksilme de olmaz, ta eceli gelinceye kadar… Eceller de bunun gibi ne artar, ne eksilir. Allah Azze ve Celle onun hayırlı ve şerli amelini de yazmıştır. Şaki veya said oluşunu yani cehennemliklerden mi yoksa cennetliklerden mi

---

[1] -Nutfe; Damla , Alaka:Kan pıhtısı, Mudga;Bir çiğnem et demektir.

[2] Buhari(4/134) Müslim(2643) Ebu Davud(4708) Abdurrezzag(20093) Şerhus Sünne(71) Ebu Nuaym(7/365, 8/387, 10/170) Hatib(9/60) Tirmizi(2137) Nesai(6/366) Cem'ül Fevaid(7642) İbni Mace(76) Ahmed(1/382, 430) Ebu Ya'la(9/89) Taberani Sağir(1/74) Mişkat(82) Tahavi Müşkilül Asar(9/482) İbni Hibban (14/47) Hakiymut Tirmizi Nevadir(4/203)

olduğunu da yazmıştır. Kullar bitmiş olan bu işlerde gayret ederler. Buna iman etmek vaciptir. Kim buna iman etmez ise kafir olur.

YEDİNCİ HADİS : KAZA VE KADERE TABİDİR

24- Ebu Bekr Ca'fer Bin Muhammed el Firyabi, Osman Bin Ebi Şeybe, Cerir Bin Abdül Hamid, Mansur, Said Bin Ubeyd, Abdurrahman es Sülemi, Ali Bin Ebi Talib(ra) senedi ile; Ali(ra) dedi ki;

"Bakiul Garkad'da bir cenezede idik. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem geldi ve oturdu. Biz de yanına oturduk. Elindeki değneği çevirmeğe başladı. Değneği ile yere iz yaptı. Sonra buyurdu ki;

"İçinizden hiçbir kimse yoktur ki cennetlik mi, cehennmlik mi olduğu yazılmış olmasın. Şaki veya said oluşu yazılmıştır. "Bir adam dedi ki; "Ya Rasulallah! O halde hakkımızda yazılana güvenip ameli bırakırız. İçimizden her kim saadet ehlinden ise, saadet ehlinin ameli ona kolaylaşır, her kim de şekavet ehlinden ise şekavet amelinin ameli ona kolaylaşır değil mi?" Buyurdu ki; "Amel ediniz zira herkese ameli kolaylaştırılacaktır. Kim saadet ehlinden ise ona saadet ehlinin ameli müyesser olur, kim de şekavet ehlinden ise ehli şekavetin ameline o kişi müyesser olur." Sonra şu ayeti okudu; ***"Kim Allah'ın hakkını verirse O'ndan korkup korunur ve O güzel(tevhid kelimesini) tasdik ederse, biz de ona hayır ve kolaylık yolunu kolaylaştırırz."*** (Leyl ;5-7) ***Ama kim cimrilik eder ve kendini (Allah'ın sevabına) muhtaç görmezse ve o en güzel olanı yalanlarsa onu en zor olana (cehenneme) muvaffak kılarız.*** "(Leyl;8-10)"[1]

25- Allah sana Rahmet etsin, bil ki, buna iman etmek vaciptir Allah kullarına, emr olundukları taatleri yapmalarını

[1] Buhari(2/120) Müslim(2647) Ahmed(1/137) İbni Ebi Asım Es Sünne(1/75) Ebu Davud(4694) Tirmizi(2136) İbni Hibban(2/45) Nesa,i(6/516) İbni Mace(78) Ebu Ya'la(1/306, 437, 454,) Abdurrezzak(20074) Şerhüs Sünne(72) Mişkat(85)

emr etmiştir, ve nehy ettiği günahlardan uzak durmalarını da emr etmiştir. Allah bundan sonra sevdiklerini taatine muvaffak kılar. Hakkında kendisine isyanı mukadder kılmayı dilediğine, bu, zulüm değildir. O dilediğini saptırır, dilediğini hidyet eder. O'nun yaptığından sual olunmaz, ancak kullar mes'uldürler. Kullarından taat edenleri sever, itaati emr eder, muvaffak kılar, isyandan uzak tutar, isyanı sevenlerden olmamalarını diler, isyanı emr etmez, Allah Azz ve Celle kötülük emr etmekten yücedir, mülkünde dilemediğinin olmasından yücedir.[1]

Allah size rahmet eylesin işte bu sahabeden ilim ehlinin ve onlara güzellikle tabi olanların ve Müslümanların imanlılarının yoludur.

26-İbni Abbas (ra) der ki; "Kader, tevhidin nizamıdır. Kim Allah'a iman eder ve kaderi doğrularsa kopukluk olmayan sağlam bir kulba tutunmuştur. Kim de Allah'a iman eder ve kaderi yalanlarsa tevhidi noksanlaştırılmıştır.[2]

---

[1] -Burada anlatılmak istenen şudur; Allah kullarından bazısının isyankar olmasını diler ve o kula cehenneme götürecek amelleri kolaylaştırır. O da o kötülükleri işlemesi ile cehenneme girer. Ancak Allah isyandan nehy eder kötülüğü emretmez, bu kullarına zulüm değildir. Allah dilediğini işleyendir (mütercimin notu)

[2] İbni Kayyım el Cevziye Medaricüs Salikin(1/74)

SEKİZİNCİ HADİS : RASULULLAH (Sallallahu aleyhi ve sellem)'İN VASİYETLERİNDEN

27-İbrahim Bin Musa el Himyeri, Davud Bin Ruşeyd, Velid Bin Müslim, Sevd Bin Yezid, Halid Bin Ma'dan, Abdurrahman Bin es Sülemi ve Hücr el Kilai senedi ile; dediler ki;

"İrbad Bin Sariye'nin (R.a) yanına girdik O, hakkında şu ayetin nazil olduğu kimselerden idi; "***Binek vermen için sana geldiklerinde; "sizi üzerine bindireceğim (ve harbe çıkacağım bir binek) bir şey bulamıyorum" deyince, sarf edecek bir şey bulamadıkları için üzüntüden gözleri yaş döke döke geri dönen kimselerin üzerine sorumluluk yoktur."*** (Tevbe;92) onun yanına girdiler. O, hasta idi. Dediler ki;

"Biz seni ziyaret maksadıyla geldik ve nasibimizi de alıp gideceğiz." İrbaz (ra) dedi ki; "Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bize sabah nazmını kıldırdı. Sonra bize döndü ve gözleri yaşartan, kalpleri ürperten etkili bir vaaz etti. Birisi ded ki;

"Ey Allah'ın Rasulü! Sanki bu vaaz, veda eden bir kimsenin öğütleridir. Bizlere ne ahdediyorsunuz.?" Buyurdu ki;

"Size Allah'tan korkmanızı, Habeşi bir köle olsa dahi (idarecinizi) dinleyip itaat etmenizi vasiyet ederim. Sizden kim Benden sonra yaşarsa bir çok ihtilaflar görecektir. Bu yüzden sünnetime ve hidayete erdirilmiş raşid halifelerin sünnetine sarılmanız gereklidir. Ona azı dişlerinizle ısırır gibi sarılıp, bırakmayın, sizleri sonradan ortaya çıkmış işlerden sakındırırım. Şüphesiz her sonradan icad edilmiş şey bid'at tir. Her bid'at de cehennemdedir."[1]

---

(1) Ahmed (4/126, 127) Ebu Davud(4607) Tirmizi(2815, 2816) İbni Mace(42,44) İbni Ebi Asım Es Sünne(1/29-30) İbni Hibban (1/104) İbni Abdil Berr Cami (2/222, 224) Hakim (1/65, 96, 97) Taberani(18/537-602, 617, 625) Beyhaki(10/114) Cem'ül

28- Bu hadiste ilmine bütün Müslümanların muhtac olduğu, bilmemelerinin mazeret olmadığı bir çok ilimler vardır. Onlardan biri de; Şüphesiz Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'in onlara Allah'tan korkmayı emr etmiş olmasıdır. Allah korkusu (takva), amel olmadıkça bilinmez.

29- Bazı hikmet sahipleri dedi ki; "Takvanın nasıl olduğunu bilmeyen, nasıl muttaki olabilir?"

30- Ömer Bin el Hattab (ra) dedi ki; "Dinde fakih olmayan kimse çarşılarımızda ticaret yapmasın. Zira O ancak faiz yer"[1]

31- Bütün Müslümanlar üzerine Allah'ın farz kıldıklarının edasında ve haram kıldıklarından uzaklaşmada Allah'tan takva gereklidir.

Onlardan biri de; Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'in onlara yönetici olan kimse, siyah bir köle veya siyah olmayan bir köle olsa bile dinleyip itaat etmelerini emretmiş olmasıdır. Taat ancak ma'ruftadır. Şüphesiz onlara insanlar arasında bir çok ihtilafların çıkacağını bildirmiştir. Onlara, sünnetine ve sahabelerinden hidayete ermiş raşit halifelerinin sünnetlerine sarılmalarını emretmiştir. Bu sarılma için de şu misali vermiştir; İnsanın azı dişleri ile bir şeyi ısrması gibi sünnetlere sarılmaya, temessük etmeye, çok sıkı tutup bırakmamaya teşvik etmiştir.

Her müslümana; Rasullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetlerine tabi olması, ancak onun sünneti ile amel etmesi ve raşit halifelerinin, kendisinden sonra ki Ebu Bekr, Ümer, Usman ve Ali Rıdvanullahi Aleyhim ecmein'in sünnetleri ile amel etmesi vaciptir. Böylece O'nun (Sallallahu aleyhi ve sellem) sahabelerinin kavlinden çıkmamış oluruz. Şüphesiz Allah dilerse, O bizi irşad eder.

Fevaid(127) Darimi(95) Tahavi Müşkil(1/85-87) Teyalisi(2615-16) Sahihtir.

[1] Tirmizi (485) Cem'ul Fevaid (4608)

Onlardan biri de; Şüphesiz onları bidatten sakındırmış, bidatin sapıklık olduğunu, Kur'an'a Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in raşit halifelerinin sünnetlerine ve sahabelerin kavline uygun olmayan her amelin veya konuşulan kelamın bidat olduğunu, onun sapıklık olduğunu, onu söyleyen veya yapan kişiye reddedilmiş olduğunu onlara bildirmiştir. Onlardan biri de; İbrad Bin Sariye'nin; "Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem bize gözleri yaşartan, kalpleri titreten belagatlı bir vaaz etti" demesidir.

32- Bu kelamı iyi temyiz edin! Onun vaazında, bayıldık,bağırdık, başlarımıza vurduk, göğüslerimizi yumrukladık, kendimizi attık, (cahillerin çoğunun yaptığı gibi) raks ettik demiyor! (O cahiller) vaaz esnasında bağırır, bayılır düzenbazlık yapmaya çalışırlar. Bütün bunlar şeytanın onlarla oynamasıdır. Bunların hepsi bid'at ve delalettir.

Böyle hareket edenlere denilir ki; Bil ki şüphesiz Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem insanların en doğrusudur, Ümmetine en güzel nasihat edenidir. Kalbi en rikkatli olanıdır. Ashabı da kalbi en rikkatli olanlardır. Onlardan sonra gelen insanların en hayırlılarıdır. Akıl sahibi için bunda şüphe yoktur. Onlar vaaz esnasında çığlık atmazlar, bağırmazlar, raks etmezler, hoplayıp zıplamazlar idi. Bu doğru bir şey olsaydı buna insanların en hak sahibi, Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında olanlar olurdu. Ancak bu, bid'attir, batıldır, münkerdir. Böylece bil! Onun sünnetine ve ondan sonra ki hidayete ermiş raşit halifelerin ve diğer sahabelerin (Rıdvanullahi aleyhim ecmain) sünnetlerine temessük edip sarılmalısınız.

Mütercim'in Notu

İlahi Cezbe Acurri'nin eleştirdiği hallerden müstesnadır. Sahabe'de örnekleri vardır. Allah İmam Acurri'ye rahmet eylesin, keşke bu istisna hallerden de bahsetmiş olsaydı. İmam Suyuti'nin ayakta zikir ve raks hakkında bir fetvası[1] şu şekildedir;

---

[1] Suyuti El Havi Lil Fetavi(2/282-283)

Soru; Zikir meclisinde toplanan sufiler cemaatinden bir şahsın ayağa kalkarak zikretmeye başlaması halinde kendi ihtiyarı ile bunu yapması çirkin midir? Ve birisinin onu bu işten nehyedip mani olması gerekir mi?

Cevab; Bunda inkar edilecek bir şey yoktur. Bunun aynısı Şeyhul İslam Siracüddin el Bulkıni'ye sorulmuştu. O'da şöyle cevapladı; "Şüphesiz bu inkar edilemez ve kimsenin ona mani olmaya hakkı olmadığı gibi mani olmak isteyene de ta'zir cezası uygulamak gerekir." Yine aynı soruya Allame Burhaneddin el Ebnasi aynı şekilde cevap vermiştir. O'nun cevabında şu ifadeler de vardır; "Hal sahibi kimse bu hal'in te'siri altında mağlubdur. Bu durumu inkar eden ise öylesi vecd lezzetini tadmaktan, o safa halini yudumlamaktan mahrumdur. Bunların cümlesinde selamet (en doğru tutum); o zatların hallerini anlayıp, teslim olmaktır." Bazı Hanefi ve Maliki uleması da aynı şekilde cevab vermişler, ve hepsi de bu suale birbirine muvafık cevaplar yazmışlar, muhalefet etmemişlerdir.[1]

Derim ki (Suyuti); "Allah'ı ayakta zikretmek nasıl inkar edilebilir? Allah Teala buyurur ki; **"Onlar ayakta, oturarak ve yanları üzere yatarken Allah'ı zikrederler**" (Al-i İmran 191) Aişe radıyallahu anha der ki;

كان النبي صلى الله عليه و سلم يذكر الله على كل أحيانه

[1] Bu fetvalardan örnekler için Bkz.: Ömer Ziyaeddin Dağıstani Fetavayı Ömeriye(Terc.:Tasavvuf ve Tarikatlerle İlgili Fetvalar – Seha Neşriyat sayfa 91-128 arası)

"Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah'ı zikretmediği bir an yoktu"[1] Vecd ve şuhud zevkıyle raks ve benzeri şekilde ayakta zikir inkar edilemez. Nitekim Ca'fer Bin EbiTalib radıyallahu anh'ın raksettiği hadiste varid olmuştur;

رقص جعفر بن أبي طالب بين يدي النبي صلى الله عليه و سلم لما قال: اشبهت خلقي و خلقي و ذلك من لذة هذا الخطاب و لم ينكر ذلك

"Ca'fer Bin Ebi Talib Radıyallahu anh, Nebi Aleyhisselam'ın kendisine "Ahlakın benim ahlakıma benziyor"[2] buyurması üzerine bu hitabın lezzeti ile raks etmiştir. Bunu Nebi Aleyhissalatu vesselam nehy etmemiştir."[3] İşte sufilerin vecde ulaştıkları zaman raks etmesinin aslı budur. Zikir meclislerinde raks ve sema'nın

---

[1] Buhari(1/116) Müslim(1/282) Tirmizi(3384) İbni Mace(302) Nevevi Rıyazus Salihin(1445) Nüzhetül Muttakin(2/221) Ebu Davud(18) Kunuzül Hakayık(6035) Ahmed(6/70) Beyhaki(1/90) Kurtubi(4/310) Ebu Avane(1/217) Şerhus Sünne(2/44) Fethul Bari(1/431) Mişkat(456) Tahavi Meanil Asar(1/88) Nevafih(1353) Nevevi Minhac(4/68) Kenz(17980) İrvaul Galil(2/244) İbnu Huzeyme(1/103) Ebu Nuaym Müsnedül Mustahrec(1/407) Ebu Ya'la(8/152) Taberani Evsat(2/100) Gümüşhanevi Ramuzül Ehadis(554/4)

[2] Buhari(2/960) Hakim(3/130) İbni Dakik El İyd Umde(4/82) İbni Kesir(3/468) Tuhvetul Ahfezi(6/26) Tirmizi(3716) Fethul Bari(7/507) İbni Hibban(11/229) Ma'mer Cami(11/227) Beyhaki(8/5) Nesai Süneni Kübra(5/127)

[3] Kurtubi(15/215) Beyhaki(8/6, 10/226) Fethul Bari(7/507) İbni Sad(4/35,8/109) İbni Cevzi Telbisu İblis(s.364) Ziyaul Makdisi Muhtare(2/392) Bezzar(2/316) Ahmed(1/108) Zehebi Siyeri A'lamin Nübela(1/213) Zeylai Nasbur Raye(3/268) Sühreverdi Avarif(s.234) Iraki Muğni(2230) Gazali İhyau Ulum(2/275) Beyhaki Şuab(5123) Aliyyül Kari Musikinin Hükmü(s.39) Seyyid Muhammed Alevi El Maliki İnsanı Kamil(s.243) Ankaravi Hucciyetus Sema(371) hasendir.

(dönmenin) sahih olduğu İmam İzzeddin Bin Abdisselam ve büyük imamlardan bir cemaatten nakledilmiştir.[1]

DOKUZUNCU HADİS : KUR'ANIN YEDİ HARF ÜZERE NUZULÜ

33- Ebu Bekr Bin Ebu Davud es Sicistani, Ebu Tahir Ahmed Bin Ümer el Misri, İbn Vehb, Hayve Bin Şüreyh , Ukayl Bin Halid, Seleme Bin Ebi Seleme Bin Abdurrahman, babasından, İbni Mesud (R) senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"İlk kitab bir babdan bir vecih üzere inmiştir. Zecr(Nehiy) , emir, helal , haram muhkem, Müteşabih ve emsaldir. Helalini helal, haramını haram sayınız. Ne ile emrolunmuş iseniz onları yapın, nelerden nehy edilmiş iseniz onlardan sakının. Misallerden ibret alınız. Muhkemi ile amel ediniz. Mütaşabihlerine iman ediniz ve deyiniz ki ; ***"Bunların hepsi Rabbimizin katındandır. O'na iman ettik.***" (Ali imran, 7)[2]

34- Bilmen gerekir ki; Kur'an, Peygamber Sallallahu aleyhi ve sellem'e yirmi küsür seferde nazil olmuştur. Yani yedi

---

[1] Bu imamlardan bazıları; Ahmed Rıfai, Rafii, Gazali, İbni Dakik El İyd, Şeyhul İslam el Ensari, Sühreverdi, Kuşeyri, Hucviri, Nablusi, Hadimi (k.s.e.)...Bkz.:Nablusi Risale Fi Hakkı Zikril Cehri(33/b) El İber(3/299) Fevatul Vefayat(2/138) Fihrisu Mahutatit Tasavvuf(2/349) Berika(5/140) Şeyhul İslam el Ensari el İ'lam vel İhtimam(s.491) Aliyul Kari Musikinin Hükmü(s38) İhya(2/280) Avarif(s235) Kuşeyri(s642) Keşful Mahcub(s556) Ceziri Mezahibu Erbea(3/117) İbni Cevzi Saydul Hatır(s189) Seyyid Ahmed Rıfai Bürhanul Müeyyed(s.60, tercemesi s.105vd.)

[2] İsnadı hasendir. Ahmed (1/455) Tahavi Müşkilül Asar(4/184-5) İbni Hibban(4/63) Hakim(1/553) Hakim sahih demiş, Zehebi de ikrar etmiştir. Taberani (8296) Elbani Sahiha (587) Deylemi (4818) Suyuti Elitkan(1/113,2/10) Kenzul Ummal(2371) Herevi Zemmül Kelam (2/62)

lügat üzere Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'e her kabilenin en güzel bulduğu lügat telkin oluyordu. Bazısının bazısına kusur bulması gerekmez. Bilakis kime hangi harf telkin ediliyorsa ona mülazemet etmesi gerekir, onu hıfzetmesi gerekir. Başka telkinler ile oyalanmamalıdır. Usman (Ra)'ın mushafındakinin dışına çıkmamalıdır. Helalini helal, haramını haram sayar. Bu (Kur'an) ilmi sünnetler olmadan idrak edilemez, tam anlamıyla anlaşılamaz. Şüphesiz sünnetler, Allah'ın kullarına emrettiği ve nehy ettiği şeylerdeki muradını açıklar, beyan eder. Allah Azze ve Celle'nin kullarına şu buyruğunda ne emrettiğini işitmedin mi?;

"Sana zikri indirdik ki insanlara, kendilerine ne indirdiğimizi açıklayasın. Umulur ki tefekkür ederler" (Nahl 44)

Nitekim Rasullullah Sallallahu aleyhi ve sellem ümmetine, kendilerine nelerin helal, nelerin haram, nelerin farz kılındığını açıklamıştır.

Kim helali ve haramı bilmek isterse sünnete başvursun. Böylece Allah'ın emri ile Rasulü Sallallahu aleyhi ve sellem'e itaat eder, nelerden nehy etmiş ise onlardan sakınır, O'na muhalefetten sakınır. Allah Azze ve Celle'nin şu kavlinde olduğu gibi:

"O'nun emrine muhalefet edenleri korkut ki, başlarına bir bela veya kendilerine çok elemli bir azab isabet etmesinden sakınsınlar"(Nur 63)

Sonra Kur'an'ın müteşabihleri hakkında re'y (şahsi görüş)'ten, mücadeleden sakınmayı tavsiye eder. Şüphesiz Allah zaten seni bundan sakındırmıştır. Kur'andaki mesellerden ibret almayı, muhkem ayetleri ile amel etmeyi ve içinde ne varsa hepsine iman etmeyi tavsiye eder.

35- Bil ki; Şüphesiz Kur'an'ın nesh eden ve nesh olunan ayetleri vardır. Ulemaya mücadele ve tartışma kastı olmaksızın, öğrenmek niyeti ile bunu sor. Allah Teala buyuruyor ki;

"Sana Kitab'ı indiren O'dur. Onun bazı ayetleri muhkemdir ki bunlar kitabın esasıdır. Diğerleri de mütaşabihtir. İşte kalblerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun te'viline yeltenmek için müaeşabih ayetlere sarılıp onlarla uğraşıp dururlar, Halbuki onun te'vilini ancak Allah bilir. İlimde yüksek payeye erişenler ise; "O'na inandık hepsi Rabbimizin katındardır" derler. Bu inceliği ancak akl-ı selim sahipleri düşünüp anlar" (Ali imran 7)

Allah sana rahmet eylesin,bil ki; Muhkem ayetler vardır. İbni Abbas(Ra) der ki; "Nasihi, Mensuhu, helali, haramı, farzları, hududu Kur'an'ın Muhkemleridir. Onlarla emredilir, amel edilir ve o din edinilir."[1] İşte bu Müslüman fakihlerin yoludur.

Allah Azze ve Celle'nin "**Bunlar Kitabın esasıdır**" kavli hakkında Said Bin Cübeyr Dedi ki; "Kitabın aslıdır. Allah Azze ve Celle'nin onu "ümmül Kitab" diye isimlendirmesi onların bütün kitablarda yazılı oluşundandır."[2]

36- Mücahit (Ra) der ki; "**Diğerleri Müteşabihlerdir**" ayeti hakkında; "Bazısı tasdik eder."[3]

---

[1] - Taberi(2/205) İbni Kesir(1/247) Dürrül Mensur(2/4) İbni Münzir ve İbni Ebi Hatim'den.

[2] Dürrü Mensur (2/4) İbni Ebi Hatim'den.

[3] Dürrü Mensur (2/4)İbni Humeyd ve El Firyabi'den

ONUNCU HADİS : CENNET'TEKİLER

37- El Firyabi, Kuteybe Bin Said, Abdülaziz Bin Muhammed ed Deraverdi senedi ile; ve

38- Ebul Kasım Bin Abdullah Bin Muhammed Bin Abdülaziz, Yahya Bin Abdülhamid, Abdülaziz Ed Deraverdi, El Kasım Bin Zekeriyya el Mutriz, İshak Bin İbrahim El Mervezi, Abdurrahman Bin Humeyd Bin Abdurrahman, babasından, dedesinden, Abdurrahman Bin Afv (Ra) senedi ile; Rasullullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Ebu Bekir cennettedir, Ümer cennettedir, Usman cennettedir, Ali cennettedir, Talha cennettedir, Zubeyr cennettedir, Sa'd ve Said cennettedir, Ebu Ubeyde Bin El Cerrah cennettedir."[1] (Rıdvanullahi Aleyhim Ecmain.)

39- Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem kimin için şehadette bulunmuş ise Müslümanların da ona şehadet etmesi vaciptir. Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem onlara şehadet ettiği takdirde onları seviyor demektir ve kim onları severse hiçbir sahabeyi ayırmadan onların cennetlik olduklarına şehadet eder. Onların hilafetine şu sıra ile şahitlik eder; Onların ilki Ebu Bekr , sonra Ümer , sonra Usman , sonra Ali (R.anhum)'dır.

Onlar ki haklarında Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: "Şu dördünün muhabbeti ancak müminin kalbinde toplanır; Ebu Bekr, sonra Ümer, sonra Usman, sonra Ali (R.anhum)'dır.[2]

---

[1] Sahihtir. Ahmed(1/192) Tirmizi(3848) Said Bin Zeyd tarikinden; Ahmet (1/188-189) Ebu Davud(4649-50) Tirmizi (3758) İbni Mace(134) Hakim(3/450) Taberani(356) Bkz; Keşful Hafa(49) Cem'ül Fevaid(8557) Camius Sagir(73)

[2] İsnadı zayıftır. Bunu Ebu Nuaym Hilye'de(5/203) ve İbni Kudame Mütehabbiyne Fillah'ta(71); AbdülAziz Bin Numan el Kureyşi, Zeyd Bin Hibban, Ata Bin es Saib, Ebu Hureyre (Ra) tariki ile rivayet ettiler. Zeyd Bin Hibban zaiflerden sayılır. Bkz; Mizan(2/101) Takrib (1/273) Tehzib (3/404) Ayrıca Ata ile Ebu Hureyre (Ra)

40- Denilir ki; "Kim Ebu Bekr'i severse dinini ikame etmiştir. Kim Ümeri severse yolunu açık etmiştir. Kim Usmanı sevmişse Allah'ın nuru ile aydınlanmak istemiştir. Kim Ali 'yi severse sağlam kulpa tutunmuştur. Kim Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabı hakkında güzel düşünür ve söylerse nifaktan uzaklaşmıştır."

ON BİRİNCİ HADİS : ASHABI KİRAMIN FAZİLETİ

41- Halid Bin Amr el Ukberi, El Hümeydi (Abdülaziz Bin ez Zübeyr), Muhammed Bin Talhatüt-Teymi, Abdurrahman Bin Salim Bin Abdurrahman Bin Uveym Bin Es Saide, Babası, Dedesi senedi ile; Rasululah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Muhakkak ki Allah beni ve Ashabımı seçti, onlardan bana vezirler, yardımcılar ve akrabalar kıldı. Kim onlara la'net ederse, Allah'ın laneti onun üzerine olsun, Meleklerin ve bütün insanların laneti de o kimsenin üzerine olsun. Allah kıyamet gününde onların kurtuluşu için ne bir fidye ne de bir yardımcı kabul etmez." [1]

42- Kim işitmişse, Allah onu ilimle ve hepsinin sevgisi ile faydalandırsın. Muhacirlerle, Ensarın, Efendimiz Sallallahu aleyhi ve sellem'in akrabalarının, onlarla evlenenlerin ve

---

arasında inkıta vardır. Ebu Nuaym der ki; Ahmed Bin Hanbel bunu Ebun Nadr'dan rivayet etti, Ve Ebu Amir Sevri'den, o Ata el Horosoni'den, o da Enes (Ra)'dan Merfuan rivayet etti. Suyuti bunu Camiul Kabir'de(1/921) Ebu Umame (Ra) hadisinden tahriç etti ve Taberaninin Evsatı ile İbni Asakir'in Tarihu Dımişk'ine nisbet etti.

[1] -İbni Ebi Asım es Sünne(1000) Hakim(3/632) Taberani (17/140) Ebu Nuaym(2/11) Mecmauz Zevaid(10/17) Elbani Tahricüs Sünne(2/483) Tayalisi(s.33) Ahmed(3/134, 5/325) Dehlevi Bustanül Muhaddisin(s.143) İbni Abdilberr İstiab(1/6) Nebhani Fethul Kebir(3234-36) Hayatüs Sahabe(1/35) Ramüzül Ehadis (86/6-7) İbnül Enbari Kitabul Mesahif'te rivayet etti.

kiminle evlenmişse onların, bütün ehlinin, bütün hanımlarının sevgisi ile faydalandırsın. Onlar hakkında Allah'tan korksun. Onlardan hiç birine sebbedilmez, aralarındaki ihtilaftan söz edilmez. Onlardan birine söveni işiten olursa, onu nehyetmeli, bundan sakındırılmalı ve onu kınamalıdır.

Eğer vazgeçmese ondan ayrılıp onunla oturulmaz. Kim bu mezheb üzere olursa dünyada ve ahirette Kerim olan Allah, ona bütün hayırları verir diye ümit ederim.

ON İKİNCİ HADİS : İMANIN KISIMLARI

43- Ebul Abbas Ahmed Bin İsa Bin es Seken El Beledi, Ali Bin Harb el Mavsili , Abdüselam Bin Salih el Horasani, Er Rıda Ali Bin Musa, babası Musa Bin Cafer, babası Cafer Bin Muhammed, babası Muhammed Bin Ali, Ali Bin el Hüseyin, babası Ali Bin Ebi Talib (R) senedi ile; Efendimiz Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"İman; dil ile ikrar, erkan ile amel, kalp ile yakindir"[1]

---

[1] -İbni Mace (65)Ta'likinde Sindi dedi ki; Bu hadisin isnadında ki Ebus Salt (Abdüsselam Bin Salih) ittifakla zayıf bir ravidir" Ebus Salt bu rivayetin sonunda, senedi Ehli Beyt'ten oluştuğu için bu sened bir mecnuna veya hastaya okunsa ona şifa vesilesi olur demiştir. İmam Suyuti Lealiul Masnua'da(1/38) hadisin mutabilerini ziktretmiştir. Sindi'nin; "Ebus Salt'ın zaif olmasına ittifak ettiler" sözü pek yerinde değildir. Zira onun hakkında İmam Ahmed Bin Hanbel'in; "Saduk" dediğini Darekutni naklediyor. İbni Main de; "süka = güvenilir) bir ravi olduğunu söylemiştir. Ebus Salt'ın zayıf kabul edilmesi, yukarıda nakl ettiğimiz sözünden dolayı şiilikle itham edilmiş olmasından olabilir. Halbuki onun bu sözü şiilik değildir. Ehli beyti sevmek Ehli Sünnetin şiarıdır. Hadisin başka bir tarikinde; "İman, kavil ve şeriatle ameldir." şeklinde gelmiştir. (İbnül Kayserani Tezkira(319) İbni Hibban Mecruhin(1/142) İbni Cevzi (1/132) Leali(1/37) Hatip el Bağdadi(10/343, 11/47) Mecruhin(2/106) Bu tarite Muhammed Bin Sehl el Beceli vardır. O mechullerdendir. Bkz. Cerh ve Ta'dil(7/277) Tarihu Bağdat (1/255) Şirazi Elkab'da Aişe (Ra)'dan

44- Eski ve yeni Fakihlerin indinde bu hadis büyük bir esastır. Bu Allah Azze ve Celle' nin kitabına muvafıktır. Dininde ta'n edilmiş, Terk edilmiş habisler dışında buna muhalefet eden yoktur. Mü'minlere nasihat olsun diye öğrenmeleri için manasını açıklıyorum.

45- Allah bize rahmet eylesin, biliniz ki; O (iman) kalbin tasdiki, dilin ikrarı, azaların amelidir. Şüphesiz O(iman) kalp ile marifet, dil ile söylemek; beraberinde azalarla amel etmek olmadıkça cereyan etmez. Eğer bu üç hasleti tamam edersen Mü'minsin. Buna kitap, sünnet ve Müslüman alimlerini sözleri delalet etmektedir.

İmanın Kalp ile tasdik şartının gerekliliğini Allah Azze ve Celle'nin Maide suresinde şu kavli gösteriyor; "***Ey Rasülüm Küfürde yarışanlar seni mahzun etmesin. onlardan kalpleriyle inanmadıkları halde ağızları ile iman ettik diyenleri vardır"(Maide; 41)***

" Onlar için dünyada bir kepazelik Ahirette'de büyük bir azap vardır."(Maide;41)Yine Allah Azze ve Celle buyuruyor ki; ***"Kalbi iman ile sükünette olduğu halde küfre zorlanan müstesna"(Nahl;106***)

Yine buyuruyor ki; ***"Bedeviler iman ettik derler...(Hucurat;14)*** Bu kalp ile imanın farziyetini gösteriyor. İşte O tasdik Ma'rifettir. Dilin söylediğini Kalp tasdik etmiyorsa, bu sözün hiç faydası olmaz. Dil ile imanın farziyetine gelince Allah Azze ve Celle'nin Bakara süresindeki şu kavli; " (***Ey iman edenler) siz şöyle deyin; "Biz Allah'a ve bize inzal edilen (Kur'an)a iman ettik...."(Bakara;136)*** ayetinden "***O hakkıyla bilen ve işitendir."(Bakara;137)*** ayetine kadar bu iki ayete bakınız.

---

rivayet etmiş, buna Elbani "Mevdu"diye hükmetmiştir. Daiful Cami(2305) İbni Cevzi Mevduat(1/128) Keşful Hafa(1/21) Tezkiratul Mevduat(11) Zübeydi İthaf (9/583) Esrarul Merfua(314-15) Busayri İthaf(9/152) Deylemi(371) Feydul Kadir(3/185) Cem'ül Fevaid(59) Tenzihüş Şeria(1/151)zayıftır.

Allah Azze ve Celle Ali İmran suresinde; "***De ki; "Biz Allah'a ve bize inzal edilen (kur'an) a iman ettik" (Ali imran;84)*** buyuruyor. Peygamber Efendimiz Sallallahu aleyhi ve sellem de;

"İnsanlarla "Lailahe illallah Muhammedün Rasulullah "deyinceye kadar harp etmekle emrolundum."[1] buyuruyor .

Bu hadiste imanın dil ile söylenmesinin vacip oluşu zikrediliyor. İman ancak, azalarla Allah'ın farz kıldıklarını yerine getirmek, Allah'ın emrini Kalp ile tasdik ve dil ile söylemektir. Allah Azze ve Celle buyuruyor ki;

"Ey iman edenler! Rüku edin , Secde edin, Rabbinize kulluk edin ve hayır işleyin ki felah bulasınız"(Hac;77)

"Namazı kılınız, Zekatı veriniz " (Bakara; 43, 83, Nur;56, Müzemmil; 20)

Ve Kur'anın başka yerlerinde haccın farz oluşu, cihadın bedenin bütün organlarına farz oluşu belirtiliyor. Yani azalarla ameller; kalp ve dil ile imanın tasdikidir. Kimin azalarının ameli, Mesela taharet, namaz, Zekat, Oruç, Hac, Cihad, ve benzerleri gibi amelleri ile imanı tasdik etmezse imanı kamil olmaz.

(-Bu hususta Müellifin Kitabuş Şeria adlı eserine (s.102-114) bakınız . -mütercim-)

---

[1] Sahihu Buhari (1/13, 109, 2/131, 4/58, 9/19, 115, 138) Müslim(21) Ahmed(1/11, 19, 35, 48, 2/667, 423, 475, 503) Ebu Davud(1556, 2640) Tirmizi(2606, 2607) Nesai (7/77-79, 8/81) İbni Mace(3927, 3929) Abdurrezzak(6919, 10020-22) İbni Hibban(1/200, 221, 7/557, 1/199-219) İbni Ebi Şeyba(10/122-124) Şerhus Sünne(1/66, 69, 5/488) Hakim(2/522) Beyhaki (1/7, 54, 2/3, 3/92, 4/104, 114, 7/3, 4, 8, 19) Ebu Bekr , Ümer, Enes ve Ebu Hureyre (Ra)'den rivayet etmişlerdir.

46- Kim kendisi için dil ile ikrar ve amel olmadan kalp ile bilmekle yetinirse o kimse mü'min değildir. Ve kim de ma'rifetle itikat etmez, ameli terk ederse dili ile iman ettiğini söylerse imanını kendi kendine yalanlamış olur. Zikrettiğimiz şekilde amel ederse, imanını tasdik etmiş olur. Bunu böylece bil.

İşte bu önceki ve sonraki müslüman alimlerin mezhebidir. Kim bunun haricinde bir şey söylerse o habis bir mürciedir. Dinin hakkında seni sakındırırım. Buna delil Allah Azze Celle'nin şu kavlidir;

"Halbuki onlara dini yalnız kendisine has kılarak ve hanifler olarak Allah'a kulluk etmeleri, namaz kılmaları, zekat vermeleri için ancak müslüman olmaları emrolundu. İşte sağlam din odur."(Beyyine , 5)

ON ÜÇÜNCÜ HADİS : ÜMMETİN FIRKALARI

47- Ebul Fadl Ca'fer Bin Muhammed es Sandeli, Ebu Bekr Bin Zencuye, Muhammed Bin Yusuf el Firyabi, Süfyan es Sevri, Abdurrahman Bin Ziyad Bin En'am senedi ile; ve

48- Ebu Abdullah Ahmed Bin El Huseyn Bin Abdülcebbar es Sufi, Heysem Bin Harice, İsmail Bin Iyaş, Abdurrahman Bin Ziyad, Abdullah Bin Zeyd Abdurrahman Bin Amr Bin el As (Ra) senedi ile; Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"İsrailoğullarının başına ne geldi ise, ümmetimin başına da gelecektir. İsrailoğulları yetmiş iki fırkaya bölünmüştü. Ümmetim ise, bir fırka fazla olarak yetmiş üç fırkaya bölünecektir. Biri dışında hepsi cehnnemdedir." Dediler ki; O kurtulan fırka hangisidir?" Buyurdu ki; "Benim ve Ashabımın üzerine olduğumuz (yolda olanlar)"[1]

---

[1] Sahihtir. Acurri'nin isnadı zayıftır. İsnaddaki Abdurrahman Bin Ziyad Bin En'am (el İfriki)zayıftır. Bkz.Takrib(1/480) Bunu bu tarikten Tirmizi(2779) tahric etmiş ve "Hasen garib" demiştir.

49- Akıl sahibi mü'min gayret edip kurtuluş olan bu fırkaya dahil olmaya çalışır. Allah'ın Kitabına ve NebiSallallahu aleyhi ve sellem ile Sahabenin sünnetlerine, onlara en güzel şekilde tabi olanların, müslüman fakihlerin kavillerine tabi olur. Görüşünde yalnız kalmış fakihlere uymaz. Sufyan es Sevri, el Evzai, Malik Bin Enes, Eş Şafii, Ahmed Bin Hanbel , El Kasım Bin Sellam gibi şeyhlerin (müctehit imamların) yolunda olanlara tabi olur.

Onlar neyi inkar etmişse bizde onları inkar eder, neyi kabul etmişlerse biz de onu kabul ederiz ve onu söyleriz. Onların yolu üzerinde oluruz.

50- Bize Ebu Bekr Bin Ebu Davud, Yusuf Bin Esbat'ın şöyle dediğini işittiğini haber verdi; "Bid'at (fırkaların) esası dörttür; Rafıza(şiiler), hariciler, kaderiyye ve mürcie. Sonra her fırka on sekiz fırkaya bölündü, yetmiş iki fırka oldu. Kurtulmuş olan yetmiş üçüncü fırka; Ehl-i Sünnet vel cemaat'in edipleri ve akıl sahipleridir. Onlar Kur'anın Allah'ın Kelamı olduğuna, nazil edilmiş olup mahluk olmadığına inanırlar. Allah Azze ve

---

Ayrıca Hakim(1/129) Müstedrek'te rivayet etmiştir. Hadisin şahitleri çoktur; Ebu Hureyre (Ra)'dan ; Ebu Davud(4596) Ahmed(2/333) Tirmizi (2778) İbni Mace(3991) İbni hibban(8/48) İbni Ebi Asım es Sünne(60) Hakim(1/128) sahihtir. Muaviye Bin Ebu Sufyan (Ra)'dan ; Ahmed(4/102) Ebu Davud(4597) İbni Mace(3992) Darimi(2/241) İbni Ebi Asım(65) Hakim(1/128) Taberani(12/51, 70) sahihtir. Avf Bin Malik el Eşcai (Ra)'dan; İbni Ebi Asım(63) Sahihatül Elbani(1492) İbni Mace(3994) sahih. Enes (Ra)'dan; İbni Ebi Asım(64) İbni Mace(3993) şahidleriyle hasendir. Ebu Ümame (Ra)'dan; İbni Ebi Asım(68) Taberani Evsat ve Kebir'de zaif senedle. İbni Mes'ud (Ra)'dan; İbni Ebi Asım(71) zayıf sened ile rivayet etti. Ayrıca Bkz.Deylemi(2341) Kurtubi(4/159) Acurri Eş Şeria(17-27) Mizanül İtidal(4150) Esrarul Merfua(364-68) Beyhaki(10/208) Zübeydi İthaf(8/140) İbni Asakir(6/420) Mecmauz Zevaid(7/259)

Celle'nin mü'minler tarafından kıyamet gününde görüleceğini tasdik ederler.[1]

51- Bu On üçüncü hadis ile, müslümanların kendilerine gerekli olan din ilimlerine sarılmaları, din işlerinde cahil kalmamaları gerektiği sabit oldu. Aksi takdirde Hakkın yolundan sapar, insanların dini üzere olurlar.

52- Müslümanın malının başı (en kıymetli serveti) dinidir. Evi nerde ise o evi ile beraberdir, yolculuğa çıkamaz, kimselere emanet edemez. İnşeallah ben bundan sonra müslümanlara edeb olsun diye, daha fazla ilmi (kendilerine gerekli olanları) talep etmeleri için, sünnetleri zikredeceğim. Muvaffak kılan Allah'tır.

ON DÖRDÜNCÜ HADİS : ABDEST HALLERİ

53- Ebu Bekr Bin Ebu Davud, Ebut Tahir Ahmed Bin Ümer el Mısri ve Muhammed Bin Abdullah bin Ümer el Adeni, İsmail bin Mesleme Bin Ka'neb, Abdullah Bin Irade, Zeyd Bin el Haravi, Muaviye Bin Kurre, Ubeyd Bin Umeyr, Ubeyd Bin Ka'b (Ra) senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem, (uzuvlarını birer kere yıkayarak abdest eldı ve) buyurdu ki;

"Bu şekilde abdest almayanların namazını Allah kabul etmez!" Sonra azalarını ikişer kere yıkayarak abdest aldı ve buyurdu ki;

"Kim bu şekilde abdest alırsa Allah ona ecrini iki kat verir." Sonra azalarını üçer kere yıkayarak abdest aldı ve buyurdu ki;

---

[1] İbni Esbat zahit ve abidlerdendir. İbni Main süka = güvenilir olduğunu söylemiştir. Buhari dedi ki; Kitapları defnedilmişti. Bu yüzden hadisleri sağlıklı olarak gelmemiştir. Bkz.; Ukayli Duafa (472) Tarihul Kebir (8/385) Cerh ve Ta'dil 9/218) Mizanül İtidal (4/462) İbni Teymiye Mecmuul Feteva (3/300)

"İşte bu Benim ve Benden önceki peygamberlerin abdestidir."[1]

54- Bu gösteriyor ki her insana farz olan abdest, her uzvu birer kere yıkamak ile gerçekleşir. Bunda ihtilaf yoktur.

Kim her uzvunu ikişer defa yıkayarak abdest alırsa bu daha faziletlidir. Kim de her uzvunu üçer defa yıkayarak abdest alırsa, hakkını vermiştir, artık bundan fazlası yoktur. Kim bundan fazla yıkarsa haddi aşmış ve zulüm etmiş olur. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'den rivayet edilen şu hadisin kapsamına girer.

"Allah haddi aşanları sevmez"

ON BEŞİNCİ HADİS : ABDES'TE TABİDİR

55 - Ebu Bekr Ca'fer Bin Muhammed el Firyabi , Kuteybe Bin Said , Ebu Avea , Halid Bin Alkame , babası, Abdi Hayr senedi ile; "Ali Bin Ebi Talib kerremallahü vechehü bize geldi. Namazı kılmıştı. Bizden Abdest için su istedi. Dedi ki; "Onunla ne yapacaksın? Namazı kıldın, yok eğer bize bir şey öğreteceksen o başka" ... (Ravi) dedi ki; "Ona içinde su bulunan bir kap ve leğen getirildi. Eline o kap'dan boşaltarak üç defa yıkadı. Sonra üçer defa ağızına ve burnuna su verdi.

---

[1] Hasen bir hadistir. Bu isnadda zaaf vardır. İbni Irade ve el Havari zayıf ravilerdir. Bkz.;Et Takrib(1/433),1/274) Bu tarikten İbni Mace(420) ve Darekutni(1/81) rivayet ettiler. Buna İbni Şahin'in Et Tergib'de(262/1-2) Enes (Ra) rivayet ettiği hadis şahiddir. Elbani der ki; isnaddaki raviler güvenilirdir ancak Munkatı'dır. Yine buna İbni Mace'nin(419) Darekutni'nin(1/80-81) ve Beyhaki'nin(1/80) İbni Ümer (Ra)'dan rivayetleri şahittir. Bu babta Zeyd Bin Sabit ve Ebu Hureyre (Ra) beraber rivayet ettikleri bir hadis vardır. Bunu Darekutni Garaibu Malik'te rivayet etmiştir. Senedinde bulunan Ali Bin el Hasen eş Şami zayıftır. Bunu Habib (11/28) Tarih'inde zayıf senedle rivayet etti. Elbani İrvaul Galil(1/126) Cem'ül Fevaid(563-65) Tirmizi(45) Buhari(1/48) İbni Mülakkin Bedrul Münir(43) İbni Hacer Telhisül Habir(1/82)

Bunu avucuna döktüğü su ile yaptı. Sonra yüzünü üç defa yıkdı. Sonra sağ kolunu üç defa ve sol kolunu üç defa dirseklerine kadar yıkadı. Başını bir kere meshetti. Sağ ayağını üç defa ve sol ayağını üç defa yıkadı. Sonrada buyurdu ki;

"Kimi Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in abdestini bilmek sevindirirse; işte bu onun abdestidir."[1]

56- Bu abdest konusunda olanların tamamlayıcısı ve en güzelidir. Elhamdülillah.

ON ALTINCI HADİS : NEBİ ALEYHİS SELAM'IN GUSLÜ

57- Ebu Ca'fer Ahmed Bin Yahya el Hulvani, Muhammed Bin es Sabah ed Dulabi, Veki Bin el Cerrah, A'meş, Salim Bin ebil Ca'd, Küreyb, İbni Abbas (R) senedi ile;

İbni Abbas dedi ki; "Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı, halam Meymune(R) dedi ki;

"Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'in cenabetten Gusletmesi için gusul malzemesi koydum. Kabı sol eliyle tutup, Sağ tarafını yıkadı. Sonra fercine su döküp yıkadı. Sonra elini duvara veya yere sürdü. Sonra Mazmaza ve istinşak yaptı. Yüzünü ve kolunu yıkadı. Başından üç defa su döktü, sonra bütün bedenine su döktü. Sonra yıkandığı yerden çekilip ayaklarını yıkadı. [2] Dedi ki; (Kurulanması için) bez getirdim. Şöyle buyurdu; "Hayır"

---

[1] Sahihtir. Bu isnad hasendir. Senedinde ki Halid Bin Alkame Saduktur. Bkz.Takrib(1/216) Bu rivayeti Nesai(1/68) Ebu Davud(111) Bu tarikten rivayet ettiler. Ali (Ra)'dan başka tarikler ile; Ebu Davud(113-14) Nesai(1/68-70) Darimi(1/178) Tirmizi(49) İbni Mace(404) İbni Huzeyme(147) Tahavi(1/29) İbni Hibban(Mevaridüz-Zaman –150) Beyhaki(1/48-51,63,75) Cem'ül Fevaid(525) Ahmed Müsned(1/158)

[2] Ahmed(6/329, 330, 335, 336) Abdürrezzak(998) Buhari(1/75, 77) Müslim(317) Ebu Davud(242) Tirmizi(103) Nesai(1/137) İbni

ON YEDİNCİ HADİS : BEŞ VAKİT NAMAZ VE EMANET

58- İbrahim Bin Musa el Cevzi, Nasr Bin Muhammed el Mervezi, Ubeydullah Bin Abdülmecid, Ebul Evvam el Kattan, Katade ve Eban Bin Iyaş, Huleyd el Asri, Ebud Derda (R) sene ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Kim kıyamet gününde imanı ile beraber şu beşi ile gelirse, cennete girer; Kim beş vakit namazı şartlarına, rukusuna, kıraatine dikkat ederek muhafaza eder(kılarsa), Zekatını malının en güzelinden verirse - Allah'a yemin olsun ki ancak mü'min böyle yapar -, Ramazan ayı orucunu tutar, güç yetirir ve yolunu bulduğu taktirde Beyt'i Haccederse ve emaneti eda ederse cennete girer."[1]

Dediler ki; "Ey Ebud Derda! Emanetin edası nedir? Dedi ki; "Cünüplükten gusletmektir. Şüphesiz ki Allah Teala kulu için, dininden daha kıymetli bir şey emanet etmemiştir."

59-Bu akıl sahipleri için şunu gösterir ki; şüphesiz, İman; dediğimiz gibi ancak amel ile tamam olur. Şüphesiz Allah Azze ve Celle Mü'minler için her bir gün ve gecede ruku ve secdelerini tam yapmak şartıyla beş vakit namazı farz kılmıştır.

Mace(573) İbani Hibban(1177) İbni Hüzeyme(241) Begavi Şerhüs Sünne(248) İbnül Carud(100) Beyhaki(1/174, 176, 177) Darimi(1/191) Dare Kutni (1/114) Cem'ül Fevaid(788-90) Sahihtir.

[1] Hasendir. Ebu Davud(429) Ebu Nuaym Hilye(2/234) Mecmauz Zevaid(1/47) Heysemi; "isnadı ceyyid" dedi. Senedindeki Ebu Ali el Hanefi Ubeydullah Saduktur. Bkz.; Takrib(1/536) isnaddaki Ebu Avvam; İmran Bin Daver'dir. O saduktur, vehmeder. Bkz.Takrib(2/83) Huleyd el Asri; İbni Abdullah'tır. O da saduktur. Bkz. Takrib(1/227) Bkz ; İbni Hacer Metalibu Aliye (309) Kenzul Ummal (43513) İbni Kesir Tefsir(3/531)

Bunun fıkhındandır; rukudan sonra doğrulmayı tam yapmak, secdesinden doğrulmayı tam yapmak, iki secde arasında tekbirine dikkat ederek oturmak, Allah'a hamd için kıraatı güzel yapmak, abdesti, tahareti ilimle tam yapmak, namazı bilinçli olarak eda etmek. İslam şeriatinin bütün farzları ancak ilimle eda edilir. Muvaffak kılan Allah'tır.

ON SEKİZİNCİ HADİS : NAMAZA TABİDİR

60- El Firyabi, Kuteybe Bin Said, Abdullah Bin Lehia, Yezid Bin Huleyd, Muhammed Bin Amr Bin Talha, Muhammed Bin Amr el Amiri (Ra) senedi ile ;

"Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'in namzından bahsedilen bir mecliste idim. Ebu Humeyd es Saidi (Ra) dedi ki; "Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellemin namazını en iyi bileniniz benim. Bu benim gayretimle oldu. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'i gördüm;

Namaz kılacağı zaman tekbir getirir, sonra Kur'an okur, rükuya vardığında avuçlarını dizlerine yerleştirirdi. Parmaklarının arasını bu esnada açardı. Sırtını düz tutar, başı aynı hizada olurdu. Yanağını çevirmezdi."

61- (Acurri der ki); Hadisin metninde geçen "gayri mukanna" kelimesinin manası; "Ruku'unda başını sırtını yukarısında veya aşağısında değil aynı hizada tutması, boynunu içe çekmemesi, bilakis sırtını uzatıp başıyla aynı hizada tutması demektir. Hadise tekrar dönelim; Ravi dedi ki; Başını rüku'dan kaldırdığında, bütün azaları yerleşene kadar mutedil şekilde kıyamda dururdu. Secde ettiği zaman; alnı ve burnu yere değer, dizi, göğsü ve ayakları itminan buluncaya kadar secdede kalırdı. Başını secdeden kaldırdığında itminan buluncaya kadar otururdu. İki rek'attan sonraki oturuşunda sol ayağının içi üzerinde oturur ve sağ ayağının parmaklarını dikerdi. Dördüncü rekat sonundaki oturuşda ise sol kalçası

üzerine oturur, sol ayağını (sağ) ayağının yanından dışarıya çıkarırdı."[1]

ON DOKUZUNCU HADİS : NAMAZA TABİDİR

62- El Firyabi, Kuteybe Bin Said, Bekr Bin Mudar Bin Muhammed, Ali Bin Yahya er Rızki, Babasından o da amcasından (ki o bedevi idi) senedi ile;

Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdik. Mescide bir adam geldi. Mescidin bir köşesinde namaz kılıyorken Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem ona yan gözle bakıyordu. Sonra gözünü çevirdi. Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve selam verdi. O'nun selamını cevapladı. Sonra buyurdu ki; "Dön namazını kıl! Namazın olmadı."

(ravi dedi ki;) "Bilmiyorum bunu üç sefer mi yoksa iki sefer mi tekrar yaptı." Adam dedi ki "Sana kitabı indirene yemin ederim ki çalışıyorum, gayret ediyorum. Bana öğret ve edeblendir." Buyurdu ki;

"Namaz kılacağın zaman güzelce abdest al, sonra kıbleye dön, tekbir al, Kur'an oku, rükuda itminan buluncaya kadar rükuda kal, sonra kıyama kalk ve mu'tedil olarak dur. Sonra secde et ve itminan buluncaya kadar secdede kal. Eğer böyle yaparsan namazını eda etmiş olursun. Eğer bundan eksik yaparsan namazın noksandır." [2]

---

[1] Sahihtir. Bu isnad hasendir. Buhari(1/210) Ahmed(5/424) Ebu Davud(731) Tirmizi(304) İbni Mace(1061) İbni Hibban(3/174) Şerhus Sünne(555-56) Darimi(1/313) Nesai(2/211,3/3,34) Tahavi Meanil Asar(1/223) İbni Mülakkin Bedrül Münir(272) Telhisul Habir(1/240) Cem'ül Fevaid(1491-96)

[2] Sahihtir. Şafi El Ümm(1/88) Ahmed(4/340) Ebu Davud(857-61) Tirmizi (301) Nesai(2/193,225,3/58) Darimi (1/305-6) İbni Carud(8/104, 203) Hakim (1/241-3) Beyhaki (2/102, 133, 380) Abdürrezzak(3739)

Bu hadisin benzeri cemaat tarafından Ebu Hureyre (Ra)'dan merfuan rivayet edilmiştir.[1]

YİRMİNCİ HADİS : NAMAZIN HÜKÜMLERİNDEN

63- El Firyabi, Safvan Bin Salih, Velid Bin Müslim, Şeybe Bin El Ahmed el Evzai, Ebu Selam el Esved, Ebu Salih Ebu Abdullah el Eşari (Ra) senedi ile ;

Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem ashabına namaz kıldırdı. Sonra onlardan bir topluluk ile oturdu. Bir adam girdi ruku etmeden namaz kıldı, secdeyi de çabuk yaptı. Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem ona baktı ve buyurdu ki;

"Eğer bu gördüğüm halde ölseydin Muhammed Sallallahu aleyhi ve sellem'in dini dışında bir hal üzere ölürdün. Namazını karganın yem yediği gibi kılanlar ruku yapmamıştır, secdesini çabuk yapan, bir seferde veya iki seferde yiyemeyen aç gibi ondan fayda görmez. Abdesti tam alın, ateşten dolayı vay ökçelerin haline! Rukuyu ve secdeyi tam yapınız !"[2]

64- Ebu Salih dedi ki; Ebu Abdullah el Eşari'ye; Bu hadisi sana kim nakletti? dedim. Dedi ki; "Ordu komutanları, Halid Bin Velid, Amr Bin el As, Yezid Bin Ebi Sufyan, Şurahbil

---

[1] Buhari(1/192-3) Müslim(397) Ahmed(2/437, 4/390) Abdurrezzak(3739) Ebu Davud(856) Tirmizi(303) Nesai(2/124) İbni Mace(1060)

[2] İsnadı zayıf olup, hadis hasendir. Ebu Salih el Eşari hakkında Ebu Hatem; "Beis yoktur" dedi. Hafız İbni Hacer O'nu makbul ravilerden saymıştır. Bkz; (Takrib(2/436) Tehzib(12/131) seneddeki El Evzai Ebun Nadr eş Şami'dir. Makbuldür. Bkz; Takrib(1/356) Tehzib(4/375-76) Hadisi tahric edenler; Sahihinde İbni Huzeyme(665) Buhari Tarih'te(4/248) Beyhaki Sünen'de(2/89)Taberani'nin Kebir'i ve Ebu Ya'la'nın Müsned'inden naklen Heysemi Mecmeuz Zeaid'de(2/121) Ebu Ya'la Müsned(13/7350) Heysemi Meksadu Ali(282)

Bin Hasene (Radıyallahu anhüm ecmein). Bunların hepsi Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'den işittiler bunu.

YİRMİ BİRİNCİ HADİS : TAHARET İLMİ

65- El Firyabi, Eyyub, Süleyman Bin Abdurrahman ed Dımışki, İsmail Bin Iyaş, Abdullah Bin Abdurrahman, Şehr Bin Havşeb, senedi ile; (Şerh Bin Havşeb) Ebu Umametül Bahili (Ra) ile karşılaşmış ve O'na Amr Bin Abdüs Sülemi hadisnden sorduğunda O Şürahbil Bin es Semt ve ashabının Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittiğini söylemiştir;

"Kim Allah yolunda bir ok atarsa, attığı ok isabet etsin veya etmesin, O'na İsmail (A.s.) evladından bir köle azad etmiş gibi ecir verilir. Kimin Allah yolunda bir saçı ağarırsa o saç onun için kıyamet gününde bir nur olur. Kim müslüman bir köleyi azad ederse, o, onun için cehennem ateşinden bir kurtuluş olur. Ve kim abdest almak için kalkar, onu üzerine vacip bir hak olarak görürse, ağzını çalkaladığında, ilk damlası ile günahları affedilir. Yüzünü yıkadığıda, ellerini yıkadığında, başını meshettiğinde, ayaklarını yıkadığında hep böyledir. Oturursa selametle oturur, namaz kılarsa kabul olunur."[1]

(Ravi) dedi ki; Ebu Umame (Ra), bu hadisi Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'den işittiğini bana haber verdi.

66-Taharet ilminden, Namaz ilminden, Taharetin faziletinden bir çok ilimler ihtiva eden hadisleri zikretmiş oldum.

---

[1] Sahihtir. İsnadı hasendir. Bu hadisi Amr Bin Abese (Ra)'dan ; Abdül A'la Bin Misher Nüshasında(24) Ahmed(4/113,386) Nesai Sünen(6/27-28) İbni Mace(2812) Hakim(2/95-96) Ebu Umame (Ra)'dan; Abdürrezzak(9548) Taberani(7556) Heysemi der ki; "Taberani bunu iki isnad ile rivayet etti. Birisinin tüm ravileri güvenilirdir. Kab Bin Mürre (Ra)'dan ; Ahmed(4/236) İmran Bin Husayn (Ra)'dan; Taberani(18/173) Mecmauz Zevaid(5/271) Bu zayıftır" diye Heysemi hüküm verdi. Ayrıca Bkz.; Ebu Davud(3965) Tirmizi(1638) Bezzar(1706) Cem'ül Fevaid(6097-99)

Bunu akıl sahipleri, ziyadesi ile ilmi taleb etsinler ve bu ilmin gerekleri ile amel etsinler diye yaptım.

Bu hadisleri, akıl sahiplerinin kalplerinin, dinleri hakkında basireti artsın diye açıkladım. Ta ki Rablerine (Azze ve Celle'ye) ibadeti güzelleştirsinler, farzları eda etsinler, haramlardan emrolundukları gibi uzaklaşsınlar, kendi diledikleri gibi değil! Bunu böylece bil. Doğruya muvaffak kılan Allah'tır.

YİRMİ İKİNCİ HADİS : TAHARETE TABİDİR

67- Ebu Bekr Muhammed Bin Yahya Bin Süleyman el Mervezi, Ebu (Ubeyd) el Kasım Bin Sellam, Abdullah Bin Salih, Leys Bin Sa'd, Ebuz Zübeyr, Süfyan Bin Abdurrahman, Asım Bin Sufyan Es Sekafi, Ebu Eyyub el Ensari(Ra) senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Kim emrolunduğu gibi abdest alır ve emrolunduğu gibi namaz kılarsa önceki amelleri bağışlanır."[1]

" Öyle değil mi ey Ukbe ?" dedi ki; "Evet"

68- Kim ilmiyle abdest alır, ilmiyle cenabetten gusl eder ve ilmiyle namazı kılarsa onun fazileti büyüktür. Kim de böyle yapmaz, kafasına göre abdest alır, kafasına göre ilimsiz olarak namaz kılarsa, o yok hükmündedir. İnna lillahi ve inna ileyhi raciun. Bunda ki musibet gerçekten büyüktür. Taharet ve namaz hakkında ikna olmadığımdan bunu da ekledim. İlmi ziyadesi ile taleb edenlere gönderin inşeallahü teala.

[1] Hasendir. Osman Bin Afvan (Ra)'dan rivayet edilen şahidi kütübisitte'de nakledilmiştir. Bu rivayeti tahric edenler; Ahmed(5/423) Nesai(1/90-91) İbni Mace(1396) İbni Hibban(2/189) Taberani(9994-95) Ebu Davud(95) Cem'ül Fevaid(942)

YİRMİ ÜÇÜNCÜ HADİS : ZEKATI TERK EDENİN CEZASI

69- Ebu Bekr Cafer Bin Muhammed el Firyabi, İshak Bin Rahuye, Nadr Bin Şümeyl, Hammad Bin Seleme, Asım, Ebu Salih, Ebu Hureyre(Ra) senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

" Hangi adam malı olup ta Allah'ın hakkı (olan zekatı)nı vermemişse o mal, kıyamet gününde sahibi için dazlak başlı ve iki gözü arasında siyah bir nokta bulunan büyük bir ejderha şeklinde gelip boynuna dolanacak ve insanlar arasında hüküm verilene kadar onu ısırıp duracaktır. Adam diyecek ki; "Bana neden böyle yapıyorsun?" o da diyecek ki; "Ben senin bu güne kadar toplayıp biriktirdiğin hazinenim." Elini bıraktığında adamın elinde dişinin parçaları kalacaktır."[1]

70- O mal, şüphesiz ki zekatı verilmeyen maldır. Ama zekatı eda edilmiş mala gelince o temiz bir kazançtır, kenz değildir. Eğer sahibi ondan infakta bulunuyorsa onu temizlemiş olur. Kendinden sonrakilere kalırsa da, temiz ve mübarek bir mal bırakmış olur. Allah'ın dilemesi ile.

71- Nitekim Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir;

" Salih insan için, salih mal ne güzeldir."[2]

---

[1] Sahihtir. İsnadı hasendir. Ahmed(2/355,379,489) Buhari(2/131, 6/49) Nesai (5/39) Şerhus Sünne(5/478) Beyhaki(4/81,7/2) Malik Muvatta(s.256) Şafii El Ümm(2/2) Cem'ül Fevaid(2676) Deylemi(8710)

[2] Hasendir. İsnadında Musa Bin Ali vardır. O saduktur, bazen hata eder. (Takrib (2/286) Ahmed(/197) Buhari Edebül Müfred(299) Deylemi(6757) İhya(4/101) Mecmauz Zevaid(4/64) Kunuzül Hakayık(8125) Fethul Vehhab(805) Ebu Ya'la(1/345) Teberani Evsat(Mecmaul Bahreyn; s.164) İbni Hibban(1089) Hakim(2/2) Kudai(1315) Şerhus Sünne(2485)

YİRMİ DÖRDÜNCÜ HADİS : ZEKATIN AHKAMINDAN

72- El Firyabi, Ebu Bekr Bin Ebi Şeybe, Veki Bin el Cerrah, El A'meş, El Mağrur Bin Suveyd, Ebu Zerr (Ra) senedi ile;

"Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem'e gittiğimde Kabe'nin gölgesinde oturuyordu. O henüz beni görmemişti ve şöyle diyordu; "Kabe'nin Rabbi'ne yemin olsun ki onlar zarar ediyorlar." Yanına varıp, oturup oturmamakta karasız kaldım ve dedim ki;

" Ey Allah'ın Rasulü! Anam babam sana feda olsun, kimdir onlar?" buyurdu ki;

" Onlar mal çoğaltanlardır. Ancak önünden, arkasından, sağından ve solundan şöyle şöyle (infak edip) verenler müstesnadır. Böyleleri ise çok azdır. Zekatları verilmemiş hiçbir deve sahibi, koyun sahibi yoktur ki, kıyamet gününde hayvanları çok diri, cüsseli ve semiz olarak gelip sahiplerini boynuzlayıp toslamasınlar ve ayakları altında ezmesinler. Her bir hayvanı diğeri takip eder ve bu insanlar arasında verilecek hüküm bitinceye kadar devam eder durur."[1]

---

[1] Sahitir. Buhari(8/162) Müslim (990) Ahmed (5/152, 158) İbni Ebi Şeybe(13/244) Tirmizi(617) Nesai(5/10) İbni Huzeyme(2251) Beyhaki(4/97,10/27) Ebu Nuaym Hilye(7/364)

YİRMİ BEŞİNCİ HADİS : ZEKATIN AHKAMINA TABİDİR

73- Ebu Bekr Bin Ebu Davud, Ebit Tahir Ahmed Bin Amr el Mısri ve Abdullah Bin Muhammed ez Zuhri, Süfyan İbni Uyeyne, Amr Bin Yahya el Mazine, Babasından Ebu Said el Hudri (Ra) senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

" Beş ukiye (ikiyüz dirhem)'den, aşağı olan miktarda ki (gümüşten) zekat yoktur. Beş deveden az sayıdaki deveden zekat yoktur. Beş vesk (*)'ten aşağı miktarda ki (hurma, üzüm ve tahıllardan) zekat yoktur."[1]

74- "Beş Ukye'nin altında sadaka yoktur" kavlinin manası; İkiyüz dirhemden aşağısından zekat alınmaz demektir. İkiyüz dirhemi bulan mal üzerinden bir yıl geçince ondan kırkta bir vacip olur ki; O da beş dirhemdir.

"Beş zevd'den aşağısında sadaka yoktur" kavlinde ki "zevd" deve demektir. Bir kimsede beş deveden az sayıda deve varsa ona zekat düşmez. Sayısı beşi bulduğu zaman, çoban tarafından otlatılır ve bir sene üzerinden geçmesi ile ona bir koyun zekat gerekir.

"Beş vesk'ten azında sadaka yoktur" kavlinin manası; ekilen buğday, arpa, tohum, kuru üzüm, yenilen ekinler ve kalan küçüklerden, her bir sınıfın miktarı beş vesk ve daha fazlaya ulaşınca zekatı vacip olur. Beş vesk'ten aşağı ise zekat

---

* -vesk;Kufelilere göre ikiyüz kg.dır.Ukiye ; 128 gr.dır.

[1] -İsnadı sahihtir. Buhari (2/133,143,147) Müslim (979) İbni Ebi Şeybe (3/117) Ahmed(3/6) Malik(248) Ebu Davud(1558) Tirmizi(627) Nesai (5/36) İbni Mace(1794) İbni Hibban (5/113,117,119) İbni Hüzeyme(2293-94, 2302, 2303) İbnül Carud(340) Dare Kutni(2/129) Cem'ül Fevaid(2695) Tayalisi(2197) Abdürrezzak (7253) Şafii el Ümm (2/3,7/180) Darimi (1/384) Ebu Ya'la (979,1071) Tahavi (2/34) Beyhaki (4/106,120,124,133,7/5) Şeybani Muvatta (325)

düşmez. Vesk; altmış sa' dır, miktarı 320 rıtıl eder. O da on üç kafis, iki mükük (iki fincan) ve iki keliç eder. Yağmurun ve akar suyun suladığı arazinin mahsulünden Öşür (onda bir) gerekir.

YİRMİ ALTINCI HADİS : ZEKATIN SINIFLARI

75- Ebu Ca'fer Muhammed Bin el Hulvani, Yahya Bin Abdül Hamid el Hammani, Abbad Bin el Avvam, Süfyan Bin el Huseyn senediyle ve Ebu Bekir Bin Ebu Davud, Ziyad Bin Eyyub, Abbad, Sufyan Bin Huseyn, ez Zühri, Salim, İbni Ümer (Ra) senedi ile;

"Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem alınması gereken zekat hakkında bir mektub yazdırdı. Ancak zekat memurlarına gönderemeden vefat etti. (Onu kılıcı ile beraber bir yere koymuştu) Ebu Bekr (Ra) halife olunca ölünceye kadar onu uyguladı. Sonra Ümer(Ra) da ölünceye kadar onu uyguladı. O mektupta şunlar yazılı idi ;

" Beş devesi olan; bir koyun, on devesi olan; iki koyun, on beş devesi olan; üç koyun, yirmi devesi olan; dört koyun verecek, yirmi beş devesi olan; develerinin sayısı otuz beş olana kadar; iki yaşında bir deve verecektir. Bundan fazla devesi olan; kırk beş deveye kadar; üç yaşında bir deve verecektir. Bundan fazlasında altmış deveye kadar; dört yaşında bir dişi deve verecek, bundan fazlasında yetmiş beş deveye kadar; beş yaşına girmiş bir dişi deve, bundan fazlasında doksan deveye kadar; iki tane üç yaşına girmiş dişi deve, bundan fazlasında yüz yirmi deveye kadar; dört yaşına girmiş iki dişi deve verecek, bundan fazlasında ise her elli'de; bir dört yaşına girmiş dişi deve, her kırk'ta; üç yaşında bir deve verecektir.

Koyunda; Kırk koyunda; bir koyun verecektir. Sayı yüz yirmiye ulaşıncaya kadar bu böyledir. Yüz yirmi bir'den iki yüz koyuna kadar; iki koyun, daha fazlasında üç yüz'e kadar; üç koyun, daha fazlasında; her yüz koyunda bir koyun verecektir. Yüz'den aşağı olanda yüze ulaşıncaya kadar küsürattan zekat gerekmez. Ayrı olan birleştirilmez, bir arada olanda zekat

korkusu ile ayrılamaz. İki ortağın malından alınan zekatta, her ikisi de eşit olarak birbirine müracaat eder. Sakat, yaşlı ve kusurlu hayvandan zekat alınmaz. (yani bu hayvanlar zekat olarak alınmaz)[1]

76- Zühri dedi ki; "Zekat memurları geldiği zaman koyunları, iyi orta ve kötü diye üçe ayırır, orta halli olanlardan zekat alır." Zühri ineklerden bahsetmedi.

77- "Ayrı olan birleştirilmez, bir arada olan ayrılmaz" kavlinin manası zekat korkusu ile bunun yapılmamasıdır. Karyelerde ve köylerde yaşayan insanlar, zekat memurunun, zekat alacaklarını öğrendikleri zaman her kırkta bir için üç tane örnek koyun çıkarıyorlardı. Birbirlerine diyorlardı ki; "Gelin aramızda ortaklık kuralım, deriz ki, biz üç ortağız, bizim toplam yüz yirmi koyunumuz var" böylece zekat memuru onlardan bir koyun alıyor fakirlerin hakkı olan iki koyun eksik kalıyordu. Şüphesiz onlar üzerinden bir yıl geçmesi ile onun zekatını verse idiler { ....[2]..} gerekirdi.

"Ayrı olanlar zekat korkusu ile bir araya getirilemez" kavlindeki mana ile bu fiilden nehyedildiler."

"Bir arada olan ayrılamaz" kavline gelince bu hitab zekat memurunadır. Diyelim ki iki ortağın seksen koyunu var, onlara bir koyun zekat vermeleri gerekir, ortaklıktan ayrılmazlar. "Eğer onlar ayrılsa idi her birinden birer koyun alınacaktı." Onlardan her biri bir sene geçtikten sonra çağrılmaları gerekir. Allah'tan korksunlar.

---

[1] Sahihtir. Bu İsnad hasendir. Tirmizi İlel'de Buhari'den naklen Sufyan Bin Huseyn'in saduk olduğunu söyledi. Buhari (2/144-5) Ebu Davud(1567) Ahmed (1/11-12,2/14,15) İbni Ebi Şeybe (3/12) Tirmizi (621) Darimi (1/381) Hakim (1/392-94) Beyhaki (4/88) İbni Mace 1798) Şafii El Ümm(2/4,7/157) Ebu Ya'la (254/2) İbni Huzeyme (2267) Nesai (5/18-21,27-29) Malik (zekat 11)

[2] -(Orjinalinde siliktir)

“İki ortak birbirine eşit olarak müracaat ederler” kavline gelince; bunun manasında fıkıh alimleri ihtilaf ettiler. İmam Malik Radıyallahu anh’ ın kavli –ki O Ebu Sevr ‘in de kavlidir; “Koyun veya sığırda ortak olan iki kişiden her birine zekat düşer. (Mesela, zekat olarak, bir koyun düşmüş ise, ortaklar aralarında ödeşir.) Koyun ortağı olan iki kişinin hisselerinin toplamı ancak nisap mitarına ulaşıyorsa, zekat gerekmez. Yani yirmi koyun birine ait, yirmi koyun diğerine ait ise, zekat düşmez. İki ortak seksen koyunda ortak olup, her birinin kırkar koyunu varsa, veya toplam yüz yirmi koyunları olup birinin seksen, diğerinin kırk koyunu varsa, zekat memuru geldiğinde, onlardan bir tane koyun zekat alır. Sonra ortaklar, zekat olan o bir koyun hakkında adil şekilde ödeşirler. Seksen koyun sahibi üçte ikilik kısmını, kırk koyun sahibi de üçte birlik kısmını ödemiş olur.[1]

Şafii, Ahmed Bin Hanbel ve başkalarına göre; ortaklar, tek bir maldan zekat verir gibi zekat verirler, sonra ortaklar kendi aralarında adil bir şekilde ödeşirler. Otuz koyunu olan ve on koyunu olan iki ortaktan, zekat memuru bir koyun alır, otuz koyunu olan ortak dörtte üç hisse, on koyunu olan ortak ise dörtte bir hisse ödemiş olur. Sayı bundan fazla olduğunda da buna göre taksim edilir.[2]

Hanefilere göre ortak olmadığı zaman zekata tabi olmayan, ortaklık halinde de zekata tabi değildir. Ortaklardan biri veya her ikisi nisap miktarına ulaşırsa, her biri kendi nisabınca zekat öder. Yani ortaklığın, zekata bir tesiri yoktur.[3] Galiba bunu, cumhura muhalif bir hüküm bulduğundan, İmam Acurri, Hanefilerin hükmünü zikretmemiştir.

- mütercim -

----

[1] bkz.: Şeyh Halil Şerhus Sağir(1/602) Şerhul Kebir(1/439) Kavaninul Fıkhiyye(108)

[2] bkz.: Mühezzeb(1/150 v.d.) Keşşaful Kına(2/227 v.d.) Şerhul Mecmu(5/408 v.d.) el Muğni(2/607)

[3] bkz.:İbni Abidin Tercemesi(4/50)

YİRMİ YEDİNCİ HADİS : ORUCUN FAZİLETLERİ

78-El firyabi, İshak Bin Rahuye, Süfyan Bin Uyeyne, Ez Zühri, Ebi Seleme, Ebi Hüreyre Radıyallahu anhüm senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Kim inanarak ve karşılığını yalnızca Allah'tan bekleyerek oruç tutarsa, önceki günahları bağışlanır. Kim de inanarak ve karşılığını yalnızca Allah'tan bekleyerek Kadir gecesi ibadetle ihya ederse geçmiş günahları bağışlanır." [1]

Allah daha iyi bilir, bunun manası "inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek" kavli; şüphesiz Allah Azze ve Celle'nin onu kendisine farz kıldığına inanması, karşılığını Allah'tan beklemesi de; ona açlık, susuzluk, zayıflık, gündüz cinsi müsebetten sakınma ile ona ulaşabilmesidir. Bunlar Allah Azze ve Celle'nin uzaklaştırması iledir.

YİRMİ SEKİZİNCİ HADİS : ORUCA TABİDİR

79- Ebu Bekr Bin Ebu Davud, Muhammed Bin Sad el Avfi, Ebu ümer el Hüseyin Bin el Hasen, babasından , dedesi, Atiyyetül Avfi, İbni Abbas radıyallahu anhüm senedi ile;

Allah Azze ve Celle'nin; "***Ey iman edenler! Sizden öncekilere farz kılındığı gibi sizin üzerinize de, Allaha'a karşı gelmekten sakınasınız diye, sayılı günlerde oruç farz kılındı" (Bakara:183)*** kavli şerifi hakkında İbni Abbas radıyallahı anhuma dedi ki;

---

[1] - İsnadı sahihtir. Buhari (1/16,3/33), Müslim (760), Ahmet (2/232), Ebu Davud (1372), Nesai (41156), İbni Mace (1641), İbni Ebi Şeybe (3/2), İbni Hibban (5/182), İbnil Carud (404), Şerkus Sünne (6/217), Beyhaki (4/304,306,385,473), Malik Muvatta (s-113), Abdurrezzak (7719), Şafii Sünen (s-35,59), İbni Hüzeyme (1894,2199), Terzib (2/90), Cem'ül Fevaid (2877)

“Her aydan üç gün oruç tutulur idi. Bu ayetin nüzülü ile bu hüküm nasholundu ve Ramazan ayı boyunca oruç farz kılındı. İlk gün yatsı vakti başlıyordu. Yatsı namazı kılınınca yemek ve cima yasağı başlıyordu. İlk oruç hakkında; “***Yoksulu doyuracak kadar fidye gerekir…" (Bakara;184***) ayeti ile, önce misafir ve mukimlerden dileyen fakirleri doyuruyor ve oruç tutmuyordu. Bu onlara bir ruhsat idi. Allah Teala sonra bu orucu inzal ederek, daha önce haram kılınmış olan gece sabaha kadar süren yemek ve cima yasağı, helal kılındı, “***Diğer günlerde iade ederler…" (Bakara;184)*** ayeti nazil oldu. Allah Azze ve Celle bu sonraki farz kılınan oruçta yoksullara fidyeyi zikretmedi, böylece fidye nesholundu. Sonradan farz kılınan orucu şu kavli ile beyan etti; ***"Allah sizin için kolaylık diler, zorluk dilemez" (Bakara;185)*** Bu ayet seferde oruç tutulmayabileceğini, ancak bu takdirde sonraki günlerde kaza etmesi gerektiğini gösterir.[1]

80- ***"Allah sizin nefislerinize zulmettiğinizi bildi. Bunun üzerine tevbelerinizi kabul edip sizi bağışladı…." (Bakara;187***) ayeti hakkında [Kab Bin Malik radıyallahı anh der ki;]

“İnsanlar ilk müslüman olduklarında, onlardan biri oruç tuttuğu zaman akşam ile yatsı arasında yemek yiyorlar, yatsı namazını kıldıkları andan itibaren, ertesi günün akşamına kadar yeme içme yasağı başlıyordu. Ümer Bin el Hattab radıyallahı anh uykulu bir halde iken, nefsi onu kandırdı ve haceti için hanımının yanına gitti. Guslettiği zaman ağlamaya ve nefsini kınamaya başladı. Ondan daha şiddetli bir şekilde kendini kınayan birini görmedim sanki! Sonra Rasullullah sallallahu aleyhi ve sellem geldi. Dedi ki; “Ey Allah’ın Rasulu! Allah Azze ve Celle’den sonra senden nefsimin bu hatası için özür diliyorum (Nefsim) bana süsledi ve hanımıma yanaştım, Benim için bir ruhsat var mı ey Allah’ın Rasulü?” Buyurdu ki; “Böyle olmamalı idi Ey Ümer!”

---

[1] Taberi (2/132) İbni Kesir (1/144) Dürrü Mensur (11/176) İbni Hümam Fethul Kadir (2/276) Kurtubi 2/275)

Ümer radıyallahı anh evine geldiğinde, gelmesi için çağırıldı. Allah Azze ve Celle bunu mazur gören Kur'an ayetini nazil eyledi. Allah Azze ve Celle buyuruyor ki; ***"Oruç gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helal kılındı. Onlar sizin için (günahlardan koruyan) bir elbise, sizde onlar için bir elbise (gibi)siniz. Allah nefislerinize ihanet ettiğinizi bildi de tevbenizi kabul etti ve sizi affetti...." (Bakara ;187)*** Bu ayet Ümer radıyallahı anh'ın bu fiili hakkındadır.[1]

81- Muaz Bin Cebel, İbni Abbas ve başkalarından (radıyallahu anhum) rivayet edilen hadis şu şekildedir.

"Oruç tutup da iftar etmeden önce uyurlarsa yemek yemek onlara helal değildi, cima da helal değildi. Sırma Bin Enes geldi ve o taahhüd ettiği ameli (orucu) yerine getirmiş çok ihtiyar biri idi. İftar etmeden uyuyakalmış ve uyandığında yiyip içememiş olduğundan zayıf bir şekilde sabahlamış ve başını eğmişti. Nebi Sallallahu aleyhi ve sellem onu görüp buyurdu ki; "Seni niçin zaif görüyorum? Dedi ki;

"Ey Allah'ın Rasulü! Bu günümde taahhüd ettiğim gibi amel ediyordum. İftardan önce gözlerim kapandı ve başım eğildi." Ümer Bin el Hattab radıyallahu anh geldi ve o uykusundan sonra hanımı ile ilişkide bulunmuştu. Bunun üzerine Allah Azze ve Celle ikisi hakkında ve bütün insanlara ruhsat olarak Bakara suresi 187. Ayetini inzal eyledi.[2]

---

[1]-Taberi (2/96) Dürrü Mensur (1/197) İbni Kesir (1/144) Buhari (5/155) Nesai (4/190-191) Ebu Davud (2316-18) Cem'ül Fevaid (6793-94) Kurtibi (2/275) Elmalılı Hamdi Yazır Tefsir (1/526) Sabuni Revaiul Beyan (1/157) Razi Tefsiri Kebir (4/386) Cessas Ahkamul Kur'an (1/221) İbni Hümam FethulKadir (2/276) Tenvirul Ezhan Min Ruhil Beyan (1/323) Suyuti isnadı hakkında "Hasen" hükmü vermiş, İbni Ebi Hatem ve İbni Nünzir'in tefsirlerinden nakletmiştir. Hadisi Ka'b Malik radıyallahu anh rivayet etmiştir.

[2]- Bunu Hişam Bin Ammar Fevaidinde; Yahya Bin Hamza ,İshak Bin Ebi Ferve ,Zühri Kasım Bin Muhammed tarihi ile rivayet etti. İbni

YİRMİ DOKUZUNCU HADİS : ORUCUN HÜKÜMLERİNDEN

82- Ebu Bekr Bin Ebu Davud, Müemmel Bin Hişam, İsmail Bin Uleyye, Eyyub, Nafi, İbni Ümer radıyallahı anhum senedi ile; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Ay yirmi dokuz gündür. Hilali görünceye kadar ne oruç tutun, (şevval) hilalini görünceye kadar ne iftar edin. Hava kapalı olup hilali göremezseniz (otuz güne tamamlayarak) takdir edin."[1]

Nafi dedi ki; "İbni Ümer radıyallahu anhuma Şaban ayının yirmi dokuz günü geçince hilali gözetler, eğer görürse öyle yapar, göremezse ve bu havanın kapalı olması sebebi ile değilse oruç tutmazdı. Eğer hava kapalı olduğu için göremezse oruçlu olarak sabahlardı.

83- Ebu Bekr Ahmet Bin Muhammed es Saydalani, Ebu Bekr el Mervezi'den şöyle işittiğini bize haber verdi; "Ahmed Bin Hanbel'i şöyle derken işittim;

Hacer ; İshak'ın metruk olduğunu söyledi. Taberi bunu Hammed Bin Seleme ,Muhammed Bin İshak ,Muhammed Bin Yahya Bin Habban , Sırma Bin Enes tarihiyle tahric etti. Senedi zaiftir. İbni İshak müdellsitir. Muhammed Bin Yahya ise dördüncü tabakadan bir ravidir. İsnadda İntıka vardır. Bakınız; İbni Hacer el isabe (3/243) Tirmizi (2868) Taberi (2/131) İbni Kasir (1/148) Kurtubi (2/294) Sabuni Revaiul Beyan (1/158) .

[1] -İsnadı sahihtir. Buhari (3/34-35) Müslim (1080) Ahmed (2/28,43,125) Ebu Davut (689,2320) İbni Hibban (5/189,190) Şerhus Sünne (6/227-28) Beyhaki (4/204) Malik (5-286) Safii Sünen (5-61) Darimi (2/3) Nesai (4/134) Darekutni((2/161) İbni Huzeyme (1913) Tayalisi (1904) Tahavi (3/122) Cem'ül Fevaid (2891) Bu babda Aişe ve Ebu Hureyre radıyallahu anhuma'dan rivayet edilen hadisler vardır.

“Hilali bulutlar kapatıyorsa geceden niyetlenip oruçlu olarak sabahlamak gerekir. Şüphesiz o, Ramazan’dan mı, yoksa Şaban’dan mı bilemez. Şu şekilde rivayet edilmiştir; “Geceden orucunu birleştirmeyenin orucu yoktur”[1] Bu o günün Ramazan’dan olma korkusu iledir. İbni Ümer radıyallahu anluma’nın mezhebine uyarsın.”[2]

Ebu Bekr el Mervezi dedi ki; “Ebu Abdullah (Ahmed Bin Hanbel)’e dedim ki;

“Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şek gününde oruç tutmayı yasaklamadı mı?” Dedi ki; “Eğer hava açık ise öyledir. Fakat hava kapalı ise İbni Ümer radıyallahı anhuma’nın fiili üzere oruç tutulur.

84- Ca’fer Bin Muhammed es Sandeli, Elfadl Bin Ziyad’dan naklen; “Ebu Abdullah Ahmed Bin Hanbel’in şek gününde oruç hakkında şöyle dediğini duydum;

“Bu hususta İbni Ümer’in sözüne uy. Şüphesiz o Şa’ban ayının otuzunda hilali gözetler, hava kapalı olursa oruçlu olarak sabahlar, hava kapalı olmazsa (ve hilali de göremezse) oruç tutmazdı.”

El fadl dedi ki; “Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem’in; “Eğer hava bulutlu ise takdir ediniz” kavlinin manası nedir? Dedi ki;

---

[1]-İbni Ömer R.A. dan mevkuf olarak sahihtir. Ebu Davud (2454) Ahmed (6/287) Tirmizi (730) İbni Mace (1700) Darimi (2/6) Serhus Sünne (1744) Beyhaki(4/202) Telhisul Habir (2/188) Abdurrezzak (7323) İbni Kayyım Zodul Mead (2/134)

[2] - İsnadı sahihtir. İlim ehlinin çoğu “ O günde oruç tatulmaz”,”hilal görülmedikçe iftar edimez” “sayı otuza tamamlanır” diye hükmetti. Ahmed Bin Hanbel ise İbni Ömer R.A.’ın mezhebinden ziterek şaban ayının yirmi dokuzunda, semadaki bir illet sebebi ile hilal görülmezse oruç tutulur, hava bulutsuz ise oruç tutulmaz diye hükmetti.(Begavi Şerhus sünne(6/233)

"Bunu rivayet eden İbni Ümer radıyallahı anh Şaban'ın otuzuncu gecesinde hava kapalı değilse oruçlu olarak sabahlar, hava kapalı değilse iftar ederek sabahlardı. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem'den bunu, o rivayet etmiş ve kendisi bu şekilde yapmıştır."[1]

OTUZUNCU HADİS : HACC'A TEŞVİK

85- Ebu Bekr Bin Ebu Davud, Amr Bin Abdullah el Evdi ve Ubeydullah Bin Said Bin Cübeyr, İbni Abbas ve Fadl Bin Abbas veya ikisinden biri diğerinden naklen senedi ile (radıyallahı anhum); Rasullullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Kim haccetmek istiyorsa acele etsin, Şüphesiz o hastalanabilir, (binek) hayvanı kaçabilir, malı elinden gidebilir ve önemli bir işi çıkabilir."[2]

86- Allahu a'lem şunu demek istiyor; sana hac vakti geldiğinde, haccetmeye gücün yetiyorsa sana hac vacib olur, derhal yola çık. Uğraştığın dünya işleri seni hacdan meşgul ederse bu özür, mazeret olamaz. O işlerin seni hac'dan alıkoymayacağından emin olamazsın. Hasta olmayacağından veya yolda fesada uğramaktan, malının ziyana uğramasından emin olabilir misin? Bu konuda mazur değilsin. Nitekim yola çıkman mümkün idi. Gevşek davranman sebebiyle Hac farizasını kaçırman ile gerçekten büyük bir günah işlemiş olursun.

---

[1]- Sahihtir.İsnadı hasendir

[2]-Hasendir. İsnad zaiftir Ahmed (1/214,314,323,355) İbni Mace (2883) Ebu Muaym Hilye (1/114) .Taberani (737) Beyhaki (4/240) senedinde Ebu İsrail –ki o Ebu İsmail Bin Halifetül Abesidir- vardır,zayıftır. Ancak mutabisi El Hasan Bin Amr El Fekimi tarihi ile ;Ebu Davud (1732) Ahmed((1/225) Darimi(2/28) Hakim(1/448) Bu isnadda da mechullerden sayılan Ebu Safvan vardır. Bakınız,Elbani İrvaul Galil (990) Cem'ül Fevaid (3144-45)

OTUZ BİRİNCİ HADİS : HACCIN HÜKÜMLERİNDEN

87- Ebu Bekr Bin Ebu Davud, Ali Bin Ahmed El Havari, Yezid Bin Mervan, Şüreyk, Leys, İbni Esbat, Ebu Ümame radıyallahı anh senedi ile; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Kimi açık bir ihtiyac, kötü bir hastalık, zalim bir sultan hacdan alıkoymadığı halde, haccetmeden ölürse, dilerse yahudi olarak, dilerse hristiyan olarak ölsün."[1]

---

[1]-Senedindeki Yezid Bin Mervan'ı İbni Main Kizb ile itham etti, Darekutni" zaif" dedi. (Mizan(4/439) Leys Bin Ebi Süleym hakkında İbni Main; "Beis yok" , Nesai; "zaif" Ahmed; "Mudtarib", İbni Hibban ; "ömrünün sonunda karıştırdı" dedi. (Zehebi El Muğni(5126) Nuretin Itr;" Saduktur, Müslim Mukaddimesinde ikinci tabakadan sayıp Makrunen, ondan rivayet etti. Buhari Tarihinde, İbni Mace süneninde ondan rivayette bulundu" der Elbani; "zaif" dedi.

Ebu Ya'la; Abdullah Bin Abdussamed, Ammar Bin Matar, Süreyk, Mansur, Salim Bin Ebillad, Ebu Ümame senedi ile rivayet etti. Ammar Bin Matarı bazıları güvenilir, bazıları zaif saydı.

Darimi; Yezid Bin Horun, Süreyk, Leys Bin Ebi Süleym, İbni Sabit, Ebu Ümame isnadı ile nakletti. Beyhaki; Ebu Tahii, Ebu Bekr et Tacir, Sehl Bin Ammar, Yezid Bin Harun, Süreyk, Leys, İbni Sabit, Ebu Ümame R.A. senedi ile rivayet etti.

Ahmet Bin Hanbel, Kitabul İman'da; Vekl, Süfyan, Leys Bin Ebi Süleym, Abdurrahman Bin Sabit tariki ile Mürsel olarak rivayet etti.

İbni Ebi Şeybe; Ebul Ahvas, Sellam Bin Sülym, Leys, İbni Sabit tariki ile Mürsel olarak Tahric edenler; Zübeydi ithaf (4/267) Zeylai Nasbur Raye (4/411) Mişkat (2535) Kenz (11853) Hilye (9/251) Lealiul Masnua (2/100) Dürrü Mensur (2/56) Deylemi (5951) Darimi (2/28) Lisanul Mizan (4/317) Beyhaki Şuabuliman (3979) Beyhaki Sünen (4/334) Bedrül Münir (908)Telhisul Habir (2/222) Ebu Talibel Mekki Kutul Kulub (3/370) Zehebi Kebair (s,40) Heytemi Ezzevacir (1/589) Terzib (2/211)

88- Allah Azze ve Celle buyuruyor ki; "***Yoluna gücü yeten herkes için, Beyt'i haccetmek, insanlar üzerinde Allah'ın bir hakkıdır." (Âl-i İmran;97)***

Kişi hacca güç yetirebildiği zaman hac üzerine vacib olmuştur. Üzerine vacib olduktan sonra bunu yerine getirmez ise bu şiddetli ve büyük bir günahtır. İslamın üzerine bina edildiği farzlar konusunda gevşeklik etmek müslümanların ahlakından değildir.

89- Ömer Bin el Hattab radıyallahı anh'ın şöyle dediği rivayet edilmiştir;

"Kim hac konusunda genişlik bulduğu halde haccetmemişse, dilerse yahudi, dilerse hristiyan olarak ölsün. Ben bir şehre birilerini gönderdiğimde baksınlar; eğer imkanları olduğu halde haccetmiyarlarsa, onlara cizye uygulayın. Vallahi onlar Müslümanlardan değildirler, Müslümanlar da onlardan değildir."[1]

90- Ali Bin Ebi Talib radıyallahı anh'den merfuan rivayet edildi;

İbni Adiy, Kamil'de (4/1620) Ahmed Bin Yahya Bin Züheyr, Abdurrahman Bin Sad, Abdurrahman El Katami, Ebul Mihzem, Ebu Hüreyre R.A. merfuan tariki ile tarhic etti. Katami ve Ebul Mihzem metruktur. Bunu İbni Cevzi Mevduat (2/209) İbni Hacer Telhis (2/222) Nasbur Raye (4412) Dürrü Mensur (2/56) Leali (2/100) Gazali İhya (1/240) Iraki Müzni (760)

Ebu Nuaym (9/251)'de Muhammed Bin Muhammed, Muhammed Bin Ahmed, Muhammed Bin Eslem, Kubeysa, Süfyan, Evzai, İsmail Bin Ubeydullah, Abdurrahman Bin Ganem, Ömer R.A. senedi ile Mevkufen ve sahih olarak rivayet etti. Bkz.; Leali (2/101) Dürrü Mensur (2/56) İbni Kesir (1/96) Kutul Kulub (3/370) Zehebi Kebair (s.40) Heytemi Zevacir (1/589) Ali R.A.'den de rivayet edilmiştir. Tahrici gelecektir. Hepsi dikkate alındığında Merfuan "Hasen" Mevkufen "sahih" deriz.

[1] Said Bin Mansur, Beyhaki ve Ebu Nuaym Sahih senetle rivayet ettiler. Yukarıda tahrici geçmişti.

"Kişinin kendisini hacca ulaştırabilecek azığı ve imkanı olduğu halde Allah Azze ve Celle'nin Beyt'ini haccetmemesi durumunda, yahudi veya hristiyan olarak ölmesi hiç fark etmez."[1]

Mugire, İbrahim, Esved Bin Yezid, Miklas denilen Mevlası senedi ile;

"Eğer haccetmeden ölürsen, senin cenaze namazını kılmam"

91- Said Bin Cübeyr radıyallahu anh dedi ki; "Eğer komşum varlıklı olduğu halde haccetmeden ölmüşse, cenaze namazını kılmam"[2]

OTUZ İKİNCİ HADİS : HACCA GÜÇ YETİRMENİN MANASI

92- Ebu Bekr Ümer Bin Said el Karatisi, Ahmed Bin Mansur ez Ziyadi, Abdullah Bin Salih, Muaviye Bin Salih, Ali Bin Ebi Talha, İbni Abbas Radıyallahı anhum senedi ile;

"***Yoluna gücü yeten her kimse için Beyt'i haccetmek insanlar üzerinde Alah'ın bir hakkıdır. " (Âli İmran,97)*** ayeti hakkında İbni Abbas radıyallahu anhuma dedi ki;

---

[1] - Tirmizi (812)'de; Muhammed B.Yahya el Katıi, Müslim Bin İbrahim, Hilal Bin Abdullah, Ebu İshak el Hemedani, Haris Bin Abdullah, Ali R.A. merfuan tariki ile, Zübeydi İthaf (281) Kenz (11869-77) Fevaidul Mecmua (102) Tenzihuş Şeria (2/167) İbni Cevzi (2/209) Leali (2/99) Beyhaki Şuab (3978) Heytemi Zevacir (1/588) Neylul Evtar (4/299) Cem'ül Fevaid (3142) Taberi (4/12) Haris hakkında Nesai ve İbni Hibban hem zaif, hem güvenilir demişlerdir.Nesai güvenilir olmasını tercih eder. Heytemi şahidleri ile sıhhatine hükmetmiştir

[2] Zehebi Kebair (s.41) Kutul Kulub (3/370)

“Yol; kulun bedeninin sıhhatli olması, başkasına muhtaç olmayacak kadar yol azığının ve bineğinin mevcut olmasıdır.”

Sonra; ***“Kim inkar ederse şüphesiz Allah, alemlere muhtaç değildir” (Âli İmran,97***) ayetini okudu ve; “Kim haccı(n farziyetini) inkar ederse delili geçerli olmaz ve bereket göremez.” [1] dedi.

OTUZ ÜÇÜNCÜ HADİS : RİBAT (NÖBET)’İN FAZİLETİ

93- Ebu Ali el Huseyn Bin el Habbab el Mukri, Ebul Eş’as Ahmet Bin el Mikdam, Abdul A’la Bin AbdulA’la, Berd Bin Sinan, Süleyman Bin Musa, Şurahbil Bin es Semt - ki o Faris kalelerinden birinde Murabıt idi ve ona yoksulluk isabet etmişti – Selman el Farisi radıyallahu anh o’na uğradı ve dedi ki;

“Size bu menzilinizde yardımcı olacak, Nebi sallallahu aleyhi ve sellem’den işittiğim bir hadisi söyleyeyim mi?”

“Evet ey Ebu Abdullah!” dediler. Dedi ki; “Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu;

“Allah yolunda bir günlük nöbet, bir ayı kıyam (namaz) ve oruç ile ihya etmekten hayırlıdır. Kim Allah yolunda Murabıt iken ölürse, O’na kıyamet gününe kadar cihad etmiş kimse kadar ecir vardır.” [2]

---

[1] - İsnadı zayıftır. Abdullah Bin Salih’in hadisi şahid ve mutabi ile hasen olur. İbni Ebi Talha ise İbni Abbas R.A.’yı görmemiş, irsal etmiştir. Bunu Suyuti Dürrü Mensur (2/56)’da İbni Cerir, İbni Münzir ve Beyhaki’ye nisbetle rivayet etmiştir. Taberi (2/323) Tirmizi (2998) İbni Kesir (1/296)

[2] -Sahihtir. İsnadı Mütabilerle hasendir. Müslim (1913) Ahmet (5/441) Nesai (6/39) İbni Ebi Şeybe (5/327) Buhari Tarih (1/261) Ebu Nuaym Hilye(5/190) Taberani (6064,6077,6134,6177-180) Tirmizi (1665) Mecmauz Zevaid (5/290) Cem’ül Fevaid (6076) İbni Mübarek Cihad (2/51)

OTUZ DÖRDÜNCÜ HADİS : CİHADIN FAZİLETLERİNDEN

94- Ebu Hafs Ümer Bin Eyyub es Sekati, Ebu Hemmam el Velid Bin Şüca, İbrahim Bin Muhammed el Fezari, Abdurrahman Bin Sevban, babasından, Mekhul, Ubade Bin Samit radıyallahı anh senediyle; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Allah yolunda, uzakta ve yakında, hazarda ve seferde cihad edin. Şüphesiz cihad cennet kapılarından bir kapıdır. Kim ona dost olursa, o (cihad) onu gamdan ve kederden kurtarır."[1]

95- Bu hadisleri Allah yalunda nöbet tutan akıl sahiblerine gönderin ve cihad edenlere, Alah yolunda harcayanlara, Allah yolunda gidip gelenlere de gönderin. Nebi sallallahu aleyhi ve sellem buyuruyor ki;

"Allah yolunda bir gidiş veya bir geliş dünya ve içindekilerden hayırlıdır " [2]

---

[1] -Sahihtir. İsnadı hasendir. Senedindeki İbni Sevban el Ansi saduktur, hata eder. (Bkz.; Takrib (1/474) Tahrici Ahmed (5/330) İbni Mace (2540) hasen senedle rivayet ettiler. İsnadlarındaki Ubeyde Bin el Esved; saduktur Hafız İbni Hacer; "bazen tedlis yapar" dedi (Takrib (1/548) Kasım Bin el Velid; Saduktur. (Takrib (2/121) Ebu Sadık Müslim Bin Yezid de Saduktur Takrib (2/436) Ahmed (5/314, 316, 226) zaif senedle, Beyhaki (9/21) Mecma uz Zevaid (5/272) İbni Nehhas Meşariul Eşvak (179/181) Abdurrezzak (5/173) Hakim (2/75) Deylemi (2642)

[2] - Sahihtir. Buhari (8/45) Müslim (1881,1882,1883) Ahmed (2/532,533-3/157-5/335,522) Tirmizi (1664, 1649) Nesai (6/15) İbni Mace (2755,2756) Abdurrezzak (9543) İbni Ebi Şeybe (5/285,532) İbni Hibban (9/245) Şerhus Sünne (5/313) Ebu Hüreyre, Sehl Bin Sa'd, Ebu Eyyub ve Enes Radıyallahu Anhumdan rivayet ettiler.

OTUZ BEŞİNCİ HADİS : BÜYÜK GÜNAHLAR HAKKINDA

96- Ebu Bekr Bin Ebu Davut, Amr Bin Ali ve Ali Bin Nasr, Muaz Bin Hani el Behrani, Harb Bin Şeddad, Yahya Bin Ebi Kesir, Abdulhamid Bin Sinan, Übeyd Bin Ümeyr el Leysi, Babasından (radıyallahu anhum) senedi ile; Rasulullah Sallallahu aleyhi ve sellem veda haccında buyurdu ki;

"Şüphesiz Allah'ın dostları ıslah edicilerdir, üzerine farz kılınmış olan beş vakit namazı kılanlar, Ramazan orucunu karşılığını yalnız Allah'tan bekleyerek tutanlar, Hak gördüklerini üzerlerine vacib görenler, malının zekatını verenler, Allah'ın nehyettiği büyük günahlardan uzak duranlardır."

Ashabdan biri sordu; "Ey Allah'ın Rasulü! Kebair (büyük günahlar) nedir?

Buyurdu ki; "Onlar dokuzdur; en büyükleri Allah'a şirk koşmak, haksız yere mümin bir kişiyi öldürmek, ordunun hamle yaptığı gün firar etmek, sihir yapmak, yetimin malını yemek, faiz yemek, namuslu bir kadına iftira etmek, Müslüman olan ebeveyne itaatsizlik etmek, ölünüz ve dirinizin kıblesi olan Beytül Haram'ı helal saymak." Sonra buyurdu ki;

"Kişi bu büyük günahları işlemeden, namazı kıldığı, zekatı verdiği halde ölürse sevilen yurt olan ve kapısının kanadı altından olan cennet'te Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'e arkadaş olur." [1]

97- İnsanlar büyük günahların hangileri olduğunda ihtilaf ettiler.

---

[1] İsnadı zaiftir. Hadis muhtasar olarak hasendir. Ebu Davud (2858)'de muhtasar olar, Nesai (7/89) Hakim (1/59) Teberani (19/47) Rezin Tecrid'de Cem'ül Fevaid (8094) Taberi (2/505) İsnaddaki Abdulhamid Bin Sinan'ı İbni Hibban süka saydı, İbni Hacer onu makbul addetti. Elbani Şahidleri ile hasen olmasına hükmetti.

98- İbni Abbas radıyallahu anhuma'dan Allah Azze ve Celle'nin; ***Êğer sizler büyük günahlardan sakınırsanız diğer kabahatlerinizi örteriz." (Nisa,31)*** ayetindeki kavli hakkında; "Büyük günahlar; Allah'ın ateşle, gazabla, la'netle veya azab ile tehdit ettiği her günahtır." Dediği rivayet edilmiştir. [1]

99- Yine o'nun şöyle dediği rivayet edildi; "Allah'a isyan edilen her şey kebire (büyük günah)lardandır." [2]

100- Ebu Said El Mufaddal Bin Muhammed el Cendi Mescid-i Haram'da bize haber verdi;

İshak Bin İbrahim et Taberi dedi ki; "Bir adam kebair'den sordu" Dedi ki; "Onbir tane kebire (büyük günah) vardır; bunların dördü başın amelidir; Allah'a şirk koşmak, namuslu kadına iftira, yalan yere yemin, yalancı şahitlik. Onlardan üçü karnın amelidir; faiz yemek, sarhoş edici içki içmek, yetim malı yemek. Onlardan biri ayakların amelidir; Ordunun hamle anında firar etmek, onlardan biri fercin amelidir; o zinadır. Bir tanesi ellerin amelidir; Allah'ın haram kıldığı canı öldürmek, Bir tanesi de bütün bedenin amelidir; o da anne baba'ya itaatsizlik etmektir"

---

[1] -İsnadı zayıftır. Taberi (4/26) senedindeki İbni Salih'in hadisi şahidlerle ve Mutabilerle hasen olur. İbni Ebi Talha ise İbni Abbas'ı görmemiş, irsal etmiştir.Suyuti Dürrü Mensur'da (2/146) Taberi'den naklen rivayet etmiştir

[2] Taberi (4/27) isnadında İbni Hazım vardır. İbni Ebi Hatim onun hakkında sükut etti. Cerh ve Ta'dil (2/48)

OTUZ ALTINCI HADİS : BELA ANINDA SABIR

101- El Firyabi, Muhammed Bin Müncab Bin el Haris, Ali Bin Misher, Muhammed Bin Abdurrahman, Ata Bin Ebi Rabah, Cabir Bin Abdullah, İbni Avf radıyallahı anhüm senedi ile;

"Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem elimden tuttu ve oğlu İbrahim'in bulunduğu yere geldik. Onu canı kadar seviyordu. Onu aldı ve hücresine koydu. Sonra buyurdu ki; "Ey İbrahim, Allah'tan senin için bir şeye sahib değilim." Gözleri yaşardı.

Dedim ki; "Allah sana salat ve selam etsin, ağlamaktan nehyetmemişmiydin?"

Buyurdu ki; "Bundan nehyetmedim. Ancak ben iki ahmak ve facir sesten nehyettim; nimet anında oyun, eğlence ve şeytanın çalgılarından, bir de musibet anında yüzleri tırmalama, yaka paça yırtma ve şeytan haykırışından nehyettim. Bu benimkisi merhamettendir. Merhamet etmeyen, merhamet olunmaz.

Ey İbrahim! Eğer bu (ölüm) hak bir emir, gerçek bir vaad olmasaydı, ki şüphesiz o geldiğimiz yere bir yoldur-sonrakimiz, öncekilerimize katılacak olmasaydı senin için muhakkak ki bundan daha şiddetli bir şekilde üzülürdük. Şüphesiz biz senin için mahsunuz, göz yaşarır, kalb hüzünlenir. (ancak Rabbimizi gücendirecek bir şey söylemeyiz." [1]

---

[1]-Hasendir. Tirmizi (1011) İbni Sa'd (1/138) İbni Ebi Şeybe (3/393) Hakim (4/40) Mecmua Zevaid (3/17) Ebu Ya'la (7/3911) Bezzar (795) Şerhus Sünne (1530) Ebu Bekr eş Şafii Rubaiyyat (2/22/1) Ziyaul Makdisi Muhtare (131/1) Elbani Sahiha (428) Buhari (2/84-5) Ahmed (3/194) Müslim (1807) Ebu Davud (3126) İbni Hibban (2891) Beyhaki (4/69) İbni Mace (1475) Feyzul Kadir (4/210) Cem'ül Fevaid (2453-57) Terzib (4/177) Metalihu Aliye (794) Tahavi Şerhu Meanil Asar (4/293) Heysemi Maksadu Ali (441)

102- Bu akıl sahiplerine gösteriyor ki; Kerim olan Allah bir nimet ile nimetlendirdiği zaman mesrur olmazlar, onunla sevinmezler. Onlar bununla Allah Azze ve Celle'ye şükretmelerine, O'nun zikrini çoğaltmalarına, Allah Azze ve Celle'ye itaat etmelerine, onimet ile O'nun taatinde yardım almaya hükmeder, karar verirler. Böylece evlenme, zifaf, çocuklarının sünneti, doğum ve buna benzer sevindirici durumlarda, bu nimetleri akrabaları, zaif komşuları ve başkaları ile paylaşır, fakirlerin, miskinlerin duaları ile ganimetlenir, Allah'ın nimetini O'nun taatinde kullanmış olur. Eğer böyle yapmazsa, neşelenir, şımarırlarsa, çalgı aletleri ile masiyet meclisleri düzenlerse, mesela davul, üflemeli çalgı, telli çalgı, ud, tanbur, şarkıcı erkek ve şarkıcı kadınlar bulundurursa Allah Azze ve Celle'ye isyan etmiş, Allah'a isyanda yardımlaşmış olurlar. Bu işten Müminlerin kalbleri eza görür, oradan uzaklaşmaları gerekir. Etraflarında bulunanlar da rahatsız olurlar. Ondan nehyedemezler ise, açığa çıkardıkları bu çirkinlikten dolayı aleyhlerinde dua çoğaltılır.

Yine böylece, bir ölüm olduğu zaman veya bir musibet isabet ettiği zaman kalpler perişan olur. Mü'minlerin akıl sahipleri, kendilerine musibet geldiği zaman, Allah Azze ve Celle ne buyurmuşsa onu yapmaya çalışır, sabreder, istirca eder (innalillahi ve inna ileyhi raciun = Şüphesiz bizler Allah'tan geldik ve O'na dönücüleriz) derler, Kerim olan Mevlamıza hamd ederler. Bu sebeble Kerim olan Mevlaları onlara ödüllendirir, fiillerinden razı olur,. İnsanların akıl sahibi olanları onları över. Eğer hüzünlenirlerse, bu onlara ayıp değildir, şüphesiz Mü'min yufka yüreklidir, onun ağlaması merhamettendir, bu ona mübahtır.

Ama insanların cahilleri – ki onlar çoktur – şüphesiz onlar bahsettiğimiz şekilde musibete uğradıklarında gazablanır, gücenirler. Bu onlara helal değildir. Dualarında "vay başıma gelenlere", "yok olsun", "eyvah, yazık", sövme, dövünerek

---

Mekhul R.A.''an mürsel olarak; İbni Sa'' (1/137-138) Ata R.A.''an mürsel olarak; İbni Sa'' (1/138) El Hakim'den; İbni Sa'd (1/139)

feryat, yanaklara vurma, saç baş yolma, saçı kazıtma, sakalı, bıyığı kazıma, yüzleri tırmalama, üst baş yırtma gibi çirkin şeyler bulunur, çığlık atarlar, çığlıklarını işittirmek isterler, musibetlerinde bir çok insyan ile Allah Azze ve Celle'ye asi olurlar, cahiliye ardetlerine göre ölü için yemek verirler, bu yemeğe davet ederler, cenaze sahiplerinin yanında gecelerler, kadınları kabirleri çokca ziyaret eder, buna benzer isyanlar ile sevabları zayi ederler. Şüphesiz Allah Azze ve Celle böyle şeylere gazab eder. Mü'minler bundan rahatsız olurlar; bu izhar ettikleri münkerlerden dolayı onlar günah ve düşmanlıkta yardımlaşmakta, buna tutunanlar cehaletin yayılmasına yardımcılar olmaktadırlar. İlmi de ortadan kaldırmaya yardım edenlerdir.

OTUZ YEDİNCİ HADİS : DİN NASİHATTIR

103- Ebu Bekr Muhammed Bin Yahya Bin Süleyman el Mervezi, Ebu Ubeyd el Kasım bin Sellam, Abdullah Bin Muhammed el Kaysi, Hammad Bin Seleme, Süheyl Bin Ebi Salih, Ata Bin Yezid el Leysi, Temim ed Dari radıyallahu anhum senedi ile; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Şüphesiz din nasihattır, din nasihattır, din nasihattır. Allah'a Rasulü'ne, Kitab'ına, Müslümanların imamlarına ve hepsine." [1]

Babam bana; "Ey oğlum bu hadisi hıfzet" dedi.

104- Birisi bizden bu hadis hakkında sordu. Dedim ki; "Allah için nasihat nasıldır, Allah'ın kitabı için nasihat nasıldır, Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem için nasihat nasıldır, Müslümanların imamlarına nasihat nasıldır, Müslümanların hepsine nasihat nasıldır, bu tertib üzere olduğunu haber veriyor bize. Her akıl sahibi ustaya onu talep edip, amel etmesi gerekiyor. Bunun için muvaffak kılacak olan Allah'tır.

---

[1]-İsnadı sahihtir. Ahmet (4/102,103) Müslim (55) Ebu Daveud (4944) Nesai (7/156) İbni Hibban (7/49) Şerhus Sünne (13/93) Tirmizi (1990 Buhari (1/22) Deylemi (3095) Darimi (2/311) Buhari Tarih (2/10) İbni Hacer Fethul Bari (1/137) Feyzul Kadir (4302)

OTUZ SEKİNCİ HADİS : HELAL VE HARAM HAKKINDA

105- Ebu Bekr Ca'fer Bin Muhammed el Firyabi, Muhammed Bin el Hüseyin el Bahili, İbni Mübarek, Zekeriya Bin Ebi Zaide, Eş Şa'bi senedi ile; Şa'bi dedi ki; Nu'man Bin Beşir (radıyallahu anhum) minber üzerinde şöyle diyordu, (parmağı ile kulağına işaret ederek) Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittim;

"Helal bellidir, Haram bellidir. Bunların ikisinin arasında insanların çoğunun bilmediği şüpheliler vardır. Kim şüphelilerden sakınırsa dinini ve ırzını korumuştur. Kim şüphelilere dalarsa harama düşmüş olur. Tıpkı çobanın koruluk etrafında otlattığı koyunlarının koruluğa girip otlayıvereceği gibi. Dikkat edin! Her Melikin bir koruluğu vardır. Allah Azze ve Celle'nin koruluğu da haram kıldığı şeylerdir!" [1]

106- Bize bu cevab hayırlı ve güzeldir. Bütün halk, herkes O'nun ilmine muhtaç olup, bilmemeleri mazeret değildir. Kim onu isterse, taleb eder, kim de taleb ederse Allah Teala'nın izni ile onu bulur.

---

[1] -Sahihtir. İsnadda İbni Ebi Zaide'nin tedlisi vardır. Ahmed (4/267, 269, 271, 275) Buhari (7/30) Müslim (1599) Ebu Davud (3329,3330) Tirmizi (1205) Nesai (7/424-243) İbni Mace (3984) Darimi (2/245) İbni Hibban (2/51) İbnul Carud Münteka (555) Şerhus Sünne (2031) Beyhaki (5/264,334) Camius Sazir (3856) Cem'ül Fevaid (4530) Deylemi (2799) Riyazus Salihin (588) Beyhaki Şuab (5742)

OTUZ DOKUZUNCU HADİS : ALLAH'IN GÖLGESİNDEKİ YEDİ KİŞİ

107- El Firyabi, Muhammed Bin Ubeyd Bin Hassan, Hammad Bin Zeyd, Abdullah Bin Ümer, Dayısı Hubeyb Bin Abdurrahman, Dedesi Hafs Bin Asım, Ebu Hüreyre radıyallahu anhum senedi ile; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Allah Azze ve Celle'nin gölgesinden başka hiçbir gölgenin olmadığı Kıyamet gününde şu yedi kişi Allah'ın gölgesinde olacaktır; Adil imam (devlet başkanı), genç yaşta Allah'a ibadete başlayıp ölünceye kadar buna devam eden, Allah'ı zikredip, Allah Azze ve Celle'nin haşyetinden gözleri yaşaran kişi, arkadaşı ile karşılaşıp; "Vallahi şüphesiz ben seni Allah Azze ve Celle için seviyorum" diyen kişi, Mescidden çıktığında tekrar mescide dönünceye kadar kalbi mescide bağlı kalan kişi, sağ elinin verdiği sadakayı sol eli bilmeyecek şekilde gizleyen kişi, güzellik ve makam sahibi bir kadının kendisini nefsine davet ettiğinde; "Ben alemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım" diyen kişi" [1]

108- Bunlardan her biri için birer cüz yazdım. Allah dilerse onu anlamak isteyen anlar. Şüphesiz bu hadisi şerif bütün halkı edeblendirmektedir. Onun ilminden ancak gafil kişi yüz çevirir, ancak cahil kişi ona ihtiyaç hissetmez.

---

[1]-Sahihtir Buhari (1/168, 2/138, 8/126) Müslim (1031) Ahmed (2/439) Tirmizi (2391) Nesai (8/222) İbni Mübarek (473) Malik (952) İbni Huzeyme (358) Şerhus Sünne (470) Camius Sağir(4645)

KIRKINCI HADİS : DÜNYA VE AHİRETİN HAYRI

Bu hadis "Kırk Hadis" kitabımızın sonudur. Bu hadis bütün hayırları toplayan büyük bir hadistir. İlimden bir çok bab'a (konu başlığına) dahil olur. Bütün usta alimler için ıslah edicidir.

109- Ebu Bekr Ca'fer Bin Muhammed el Firyabi, iki yüz doksan yedi senesi Receb ayında bize imla ettirerek haber verdi, İbrahim Bin Hişam Bin Yahya el Gassani, babası, dedesi, Ebu İdris el Havlani, Ebu Zerr radıyallahı anhum senedi ile;

"Mescide girdiğimde Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellemi yalnız başına oturuyor gördüm. Yanına oturdum ve dedim ki; "Ey Allah'ın Rasulü! Bize namazı emrettin, namaz nedir?" Buyurdu ki;

"Konulmuş şeylerin en hayırlısıdır. Dileyen çoğaltır, dileyen azaltır" Dedim ki;

"Ey Allah'ın Rasulü! Amellerin en faziletlisi hangisidir?" Buyurdu ki;

"Allah'a iman etmek ve O'nun yolunda cihaddır."

"Ey Allah'ın Rasulü! Mü'minlerin faziletlisi hangisidir?" Buyurdu ki;

"Ahlakı en güzel olanıdır."

"Ey Allah'ın Rasulü Müslümanların kurtulanı hangisidir?"

"İnsanların dilinden ve elinden selamette olduğu kişidir."

"Ey Allah'ın Rasulül! Hangi hicret faziletlidir?"

“Sebeblerden hicret etmek”

“Ey Allah’ın Rasulü! Hangi namaz faziletlidir?”

“Kunutu uzun olanı.”

“Ey Allah’ın Rasulü! Hangi oruç efdaldir?”

“Farzlardan azı, Allah indinde çoktur.”

“Ey Allah’ın Rasulü! Hangi cihad efdaldir?”

“Yarası çok, kanı en çok dökülenin cihadı.”

“Ey Allah’ın Rasulü! Hangi köle azadı efdaldir?”

“Fiyatı pahalı ve hanımı ile birlikte azad edilen.”

“Ey Allah’ın Rasulü! Hangi sadaka efdaldir?”

“Malı az ve sıkıntıda olduğu halde gönül rızası ile fakire verilendir.”

“Ey Allah’ın Rasulü! Sana inen en büyük ayet hangisidir?”

“Ayetel Kürsi dir. Ey Eba Zer! Yedi kat gökte olanlar Kürsidedir ve yeryüzü boşluğuna halka gibi yerleştirilmiştir. Arşın, Kürsi üzerine fazileti, yeryüzü boşluğunun halkadan faziletli olması gibidir.”

“Ey Allah’ın Rasulü! Kaç peygamber gönderilmiştir?”

“Yüz yirmi dört bin”

“Ey Allah’ın Rasulü! Bunlardan kaçı rasuldür?”

“Üç yüz on üç tanesi, Onların hepsi affediciydi, çok güzel ahlak sahibi idiler.”

"Onların ilki kimdir?"

"Adem (Aleyhisselam) dır."

"Ey Allah'ın Rasulü! O rasul bir peygambermiydi?"

"Evet, Allah onu eliyle yarattı, ona ruhundan üfledi, Onu kusurlu kıldı. Ey Ebu Zerr! Onlardan şu dördü süryani idi; Adem, Şit, Hannuh (İdris) -ki ilk kalemle yazı yazan o'dur – ve Nuh (Aleyhimüsselam). Onlardan şu dördü Arabdır; Hud, Şuayb, Salih ve Senin Peygamberin (Aleyhimüs Salatu ves Selam). Ey Ebu Zerr! İsrailoğullarının peygamberlerinin ilki Musa, sonuncusu İsa, Rasullerin ilki Adem, sonuncusu Muhammed (Sallallahu aleyhi ve aliyhim ve sellem)dir."

"Ey Allah'ın Rasulü! Allah Azze ve Celle kaç kitab indirmiştir?"

"Yüz Suhuf ve dört kitap. Şit'e elli sahife, Hannuh (İdris)"e otuz sahife, İbrahim'e on sahife, Musa'ya on sahife nazil olmuştur. Ve Allah Azze ve Celle Tevrat, İncil, Zebur ve Furkan'ı da indirmiştir." (Aleyhimüssalatu vesselam ve ecmain)

"Ey Allah'ın Rasulü İbrahim Aleyhisselam'ın sahifelerinde neler vardı?"

"Tamamı misallerden ibaretti; "Ey gurura kapılmış hükümdar! Şüphesiz Ben, bazıları, bazılarının üzerinden dünyalık toplamısı için göndermedim seni! Mazlumun duasına cevap olarak gönderdim seni! Şüphesiz Ben, kafir bile olsa mazlumun duasını geri çevirmem." Onda şu misal de vardı; "Akıl sahibinin dört saati vardır; Bir saat Rabbi Azze ve Celle'ye münacaat eder, Bir saat nefsini hesaba çeker, Bir saat Allah'ın yarattıkları hakkında tefekkür eder, Bir saati de yeme içme ihtiyacı için boş bırakır."

"Akıl sahibi şu üç halin dışında göçmez; Ahiret hazırlığında, maaşı için çalışması, haram olmayan lezzeti."

Akıl sahibinin, zamanını makbul işlerle gözetmesi, dilini muhafaza etmesi, amelinin çok, lafının az olması, ancak gerektiğinde konuşması gerekir."

"Ey Allah'ın Rasulü! Musa Aleyhis Selam'ın sahifelerinde neler vardı?"

"Tamamı ibretlerden ibaretti. Şaşılır haline ki, öleceğini bildiği halde ferahtır. Kaderi bildiği halde yorulur durur. Dünyanın, dünya ehlini aldattığını gördüğü halde onunla tatmin olanın haline şaşılır. Yine o kimsenin haline şaşılır ki; hesaba çekileceğini bildiği halde amel etmez!" sonra dedim ki;

"Ey Allah'ın Rasulü! İbrahim ve Musa Aleyhimesselam'a nazil olanlar, sana nazil olanda var mıydı?" Buyurdu ki;

"Evet. Oku Ey Ebu Zerr!; ***"(Günahlardan) temizlenen kimse, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Rabbinin ismini zikredip namaz kılan da. Fakat (siz) dünya hayatını üstün tutarsınız! Halbuki ahiret daha hayırlı ve daha kalıcıdır. Şüphesiz bu (anlatılanlar) elbet ilk sahifelerde, İbrahim'in ve Musa'nın sahifelerinde de vardır." (A'la;14-19)***

"Ey Allah'ın Rasulü! Bana tavsiyede bulun."

"Sana Allah'tan korkmanı tavsiye ederim. Şüphesiz O işinin başıdır."

"Ey Allah'ın Rasulü! Devam et"

"Sana Kur'an okumak ve Allah'ı zikretmek gerekir. Şüphesiz bu senin için sema'da bir zikir ve yeryüzünde bir nurdur."

"Ey Allah'ın Rasulü! Biraz daha"

Seni çok gülmekten sakındırırım. Muhakkak ki o, kalbi öldürür, yüz nurunu giderir."

“Ey Allah’ın Rasulü! Biraz daha”

“Sana cihad etmen gerekir. Şüphesiz o, ümmetimin ruhbaniyetidir.”

“Ey Allah’ın Rasulü! Biraz daha”

“Hayır konuşman dışında susmalısın. O, şeytanı kovar, din işlerinde yardımcındır.”

“Ey Allah’ın Rasulü! Biraz daha”

“Senden aşağı durumda olanlara bak, senden yukarıdakilere göz dikme! En uygunu budur. Allah’ın, üzerindeki nimetini hor görme!”

“Ey Allah’ın Rasulü! Biraz daha artır”

“Miskinleri sev ve onlarla beraber otur”

“Ey Allah’ın Rasulü! Biraz daha artır”

Akrabalık bağlarını, onlar kesse bile, sen gözet”

“Ey Allah’ın Rasulü! Biraz daha artır”

“Acı bile olsa gerçeği söyle!”

“Ey Allah’ın Rasulü! Biraz daha artır”

“Allah yolunda hiçbir kınayıcının kınamasından korma!”

“Ey Allah’ın Rasulü! Biraz daha artır”

“Nefsinden bildiklerin seni insanlardan uzaklaştırır. Nefsinde olmayanı onlarda da bulamazsın. Nefsinden bilmediğini, insanlardan bilmen ayıp olarak sana yeter. Veya sevdiğin şeylerde onlara hased etmen de ayıp olarak sana yeter.” Sonra elini göğsüme vurdu ve buyurdu ki;

"Ey Ebu Zerr! Tedbir gibi akıl, geri durmak gibi vera, güzel ahlak gibi asalet yoktur" [1]

---

[1] -İbni Hibban Sahih(94) İbni Hibban Mecruhin (3/129-30) Ebu Nuaym Hilye (1/166-68) Taberani '1651) İsnadlarında İbrahim Bin Hişam vardır. Ebu Tahir Makdisi; onun hakkında "zaif" dedi Ebu Hatem ve başkaları; "sika değil dedi. Taberani; "süka=güvenilir" dedi (Zehebi El Muğni (201) Elbani Sahiha(2/89) Gımari Fethul Vehhab (1/401) Zehebi; "Metruk" dedi (Mizan(1/72-73) Lisan(1/122)

-İbni Mace (4218) isnadında Nadi Bin Muhammed el Gafiki vardır. Dokuzuncu tabakadandır. Busayri onu zayıf saymıştır. (Zehebi Muğni (5131) Heraiti Mekarimu Ahlak'ta (s.80) Ebu Süleyman el Filistini tarikiyle rivayet etti. Ebu Süleyman hakkında Buhari; "uzun kıssa hadisleri münkerdir" dedi (Muğni-Zehebi (7511) isnadındaki İsmail Bin Ebi Ziyad da metruktur. Bkz. Mizan (1/230)

-Taberani (1648) İbni Ebi Zekeriya tarikinden rivayet etti. İbni Ebi Zekeriya zaiftir. Bkz.; Takrib (2/347) Taberani (1649)'da Munkatı olarak. İbni Ebi Zekeriya'yı Ebu Davud ve İbni Hibban zayıf saydı. Buhari ondan rivayette bulunmuştur. Bkz.; Zehebi El Muğni (6966) İbni Cevzi Duafa (3710)

-Suyuti Dürrü Mensur'da (6/341) Abd Bin Humeyd, İbni Merduye, İbni Asakir'e nisbetle Ebu Zerr R.A.'dan tahric etti. Hatib Tarihu Bağdat'ta (7/393) İbni Kayyim Zadul Mead'de (3/1086) iyi senedle rivayet ettiler.

-Ebulleys Semerkandi; Ebu Ca'fer, Ebu Bekr Ahmed Bin Sehl el Kadi, babası, İbrahim Bin Hasan el Basri, Şu'be, Said, Haccac, Ebu İshak Hemedani, Harisul A'ver, Ebu Zerr R.A. senedi ile rivayet etti. (Tenbuhul Gafilin (s.688) Kastalani Mevahibu Lediniye'de (2/72) tahric etti ve İbni Mürdeveyh'e nisbet etti. Ayrıca İbni Ebi Hatim'in Envau Tekasum'da "sahih" dediğini nakletti. Hadisi Tahric edenler; İbni Sa'd (1/32) Ahmed (3/82, 5/178-179,266) İbni Asakir Tarihu Dımışk (2/361) Mecmauz Zevaid (8/210) Beyhaki (9/4) Taberi Tarih (1/75) İbni Kesir Kısası Enbiya (1/77) El Bidaye (1/130) Metalibu Aliye (3453-54) İbni Esir Kamil Fit Tarih (1/47,59) Razi Tefsiri Kebir (23/89) Alusi Ruhul Maani (30/111) Şevkani Fethul Kadir (5/428) Elmali Hamdi Yazır (7/5768) Sa'lebi Arais (s100) Suyuti el Havi (2/166)

HATİME

110- Bu kırk hadisde farklı sınıflarda pekçok ilim vardır. Bilinmemesinde özür olmayan, kaçınılmaz olan ilimleri fazlasıyla taleb eden akıl sahiplerine bunu gönderin. Bunları bilmek alimlere özür olmaz, hepsi bunları ögrensin, amel etsinler ki, Kerim olan Allah da dünyada ve ahirette şereflerini artırsın.

Buna muvaffak kılan Allahtır, yardımcı O'dur. Azim olan Allah'tan bizim ve sizin için faydalı ilim, te'yid edilmiş akıl ve salih edeb dileriz.

111- Muhammed el Attar, Ebu Muhammed Ca'fer bin Muhammed el Hendeki – ki onun hıfzı vardır -, İbrahim es Saih, AbdulMecid Bin Abdulaziz Bin Ebu Davud, babasından, Ata Bin Ebi Rabah, İbni Abbas, Muaz Bin Cebel radiyallahu anhum senedi ile; Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki;

"Kim ümmetim için dinleriyle ilgili kırk hadisimi ezberlerse, Allah Azze ve celle onu kıyamet gününde fakihler ve alimler zümresiyle haşreder." [1]

Kurtubi (20/25) Kenzulummal (16/132) Nesafi Medarik (4/350) Hazin (4/371) Zehebi El Muğni (3960) Hamidullah İslam Peygamberi (1165) Fethul Vehhab (483) Kudai (740) asım Köksal Peygamberler Tarihi (1/22-22) Kitab ve Sünnet (s.147-148)

Neticede hadis "Hasen"dir.

[1] İsnadındaki AbdulMecid'in hadisi zaiftir. İbni Hacer'in imtaul Esma'daki kelamına bakınız. Bu tarik kırk hadisle ilgili tariklerin en iyisidir. İbni Asakir der ki; "Bu hadis Ali, Ümer, Enes, İbni Abbas, İbni Mes'ud, Muaz, Ebu Ümame, Ebud Derda ve Ebu Said radıallahu anhum'den rivayet edilmiş olup, bütün tarikleri hakkında konuşulmuştur. Sahih demeye mecal yoktur. Ancak tariklerin çokluğu birbirini takviye eder. Muaz radıyallahu anh'ın rivayeti zayıf olmakla beraber en iyisidir.

KIRK HADİS KİTABININ SONU

Elhamdulillahi Rabbilalemiyne Hamden Şakiriyn, ve salavatuhu ala Seyyil Mürselin Muhammedun Nebi ve âlihittahiriyne ve sellim teslimen ila yevmiddin

TERCÜME BİTİŞ TARİHİ

08.08.1999 Çubuk/ANKARA

Elhamdulillahi Rabbil alimin. Ves salatu ves Selamu ala Seyyidul Mürselin. Ve Ala Âlihi ve sahbihi ecmain.

Seyfullah Erdoğmuş

İÇİNDEKİLER: